

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIX.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

5.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-u. 6 sz. II. em. (Tavb.: 123-722.)

Közleményeink egészben vagy részben való átvétele csak a forrás
megnevezése mellett történhetik.

Kérelem az Erdőbirtokos Urakhoz.

Az Országos Erdészeti Egyesület mindenkor egyik legfontosabb kötelességének tartotta, hogy a magyar erdőgazdaság *időszerű* kérdéseiről behatóan tájékoztassa az érdekelt szakköröket: mind az erdőbirtokosokat, mind az erdőmérnököket.

Miután a folyóiratok terjedelmét az ősszel kiadott kormányrendelet 50%-kal csökkentette és így a sajtó nyilvánossága ma a szükséges mértékű ismeretközléshez nem elegendő, *kétszeres fontossága* van minden olyan alkalomnak, amely beható eszmecserére ad módot.

Egyesületünk a közeljövőben két ilyen lehetőséget kíván nyújtani tagjainak: az elsőt a Kassán, július hó 2-6-ig tartandó *közgyűlésen*, a másikat a Soproni Nyári Egyetemen kapcsolatosan rendezett *II. Erdőmérnök-Továbbképző tanfolyam*-ban.

Kassai közgyűlésünkön Csonkamagyarország erdőgazdaságának képviselői látogatnak el a hazatért Felvidékre, hogy megteremtsék hivatalosan is a kapcsolatot a 20 évi idegen uralom után felszabadult testvéreinkkel.

Minden erőnkkel azon leszünk tehát, hogy ez a látogatás külsőségeiben is méltó keretet kapjon, tartalmában pedig — különösen a közgyűlést követő tanulmányi utak során — ízelítőt adjon dunántúli és alföldi kartársainknak a felvidéki erdők szépségéből.

Továbbképző tanfolyamunk újabb állomása az 1938-ban megindított munkának, amely azonban az idén különös jelentőséget nyer.

A Felvidékről és Kárpátaljáról ugyanis igen sokan szeretnének Sopronba jönni, hogy megismerjék a selmeci ősi Alma mater új otthonát, erdészeti tudományunk jelenlegi képviselőit, munkásságukat és erdőgazdaságunk 20 évi fejlődését.

Egyesületünkhöz *hivatalos írásbeli kérelem* is érkezett, hogy járjunk közbe minden illetékes helyen a tanfolyamon való részvétel lehetősége érdekében.

Hangsúlyozza ez az írás, hogy felszabadult kartársaink égető szükségét érzik *a kapcsolatok szorosabbra-fűzésének és magyar erdész-szellemben való átképzésüknek*; erre pedig tanfolyamunkat tartják legmegfelelőbbnek.

A M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úr a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrral együtt a legteljesebb megértéssel karolták fel vállalkozásunkat és értékes erkölcsi támogatásukon felül jelentős anyagi eszközökkel is segítenek bennünket.

A tanfolyam mind az előadók személyében, mind anyagában (l. a 353. oldalon) elegendő biztosítékot nyújt arra, hogy a kitűzött célt: a tudományos kutatás újabb eredményeinek közvetítését és a gyakorlat legfontosabb kérdéseinek alapos megvitatását hiánytalanul el is éri.

Mindezek alapján az Országos Erdészeti Egyesület azzal a tiszteletteljes kéréssel fordul a magán-erdőbirtokok igen tisztelt tulajdonosaihoz is, tegyék lehetővé erdőtisztjeik számára, hogy mind kassai közgyűlésünkön, mind pedig továbbképző tanfolyamunkon *hivatalos kiküldetés* formájában résztvehessenek.

Örömünkre szolgálna, ha — Kassán és Sopronban egyaránt — a magyar *erdőbirtokosság* is minél több tagjával képviseltetné magát és ezzel is kifejezésre juttatná egyesületünk legfőbb céljának: a magyar erdőgazdaság előrevitelének, a megértését és teljes szívvel való támogatását.

Első továbbképző tanfolyamunk és tavalyi debreceni közgyűlésünk sikerét a *kenyéradók áldozatkészségének* köszönhetjük.

Hisszük, hogy ma, amikor a magyar erdészet közgazdasági súlyának örvendetes megnövekedése egyaránt *kötelességünk* teszi, hogy az erdőnek, mint a legértékesebb nemzeti vagyontárgyak egyikének a teljesítőképességét és tekintélyét emeljük, *a felelősségnek ez a tudatos átérzése*

közgyűlésünk és tanfolyamunk résztvevőinek a *számában* is megnyugtató módon tárul majd eléink.

Meghívó.

az Országos Erdészeti Egyesületnek 1940. évi július hó 3-án, szerdán, délelőtt 11 órai kezdettel Kassán, a Vármegyeháza közgyűlési termében tartandó rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A titkár jelentése.
3. „*Kaán Károly emlékezete.*“ — *Molcsány Gábor* miniszteri tanácsos emlékbeszéde.
5. Az 50 éves egyesületi tagság tiszteletére kiadott díszoklevelek átynujtása.
6. Az 1939. évi zárószámadás és az 1940. évi költségvetés.
7. Tisztújítás. Elnök, 2 alelnök és számadásvizsgálóbizottság választása az 1941. évi január hó 1-től 1943. évi december hó 31-ig terjedő időre.
8. Az igazgató-választmány kiegészítése: 15 kilépő választmányi tag helyének négy évre szóló betöltésével.
9. Esetleges indítványok.

*

Díszoklevelet nyújt át az egyesület a következő tagoknak: *Ajtay János* ny. urad. erdőtanácsos, Vállaj; *Ajtay Jenő* ny. miniszteri tanácsos, Budapest; *Almássy István* ny. miniszteri tanácsos, Budaacsony; *Bogsch Árpád* ny. m. kir. erdőtanácsos, Kaposvár; *Héjjas Kálmán* ny. h. államtitkár, Budapest; *Krippel Móric* ny. egyetemi tanár, Sopron; *Osterlamm Ernő* ny. miniszteri tanácsos, Budapest; *de Pottère Gerard* ny. miniszteri tanácsos, Budapest; *Szedzerjei-Ostadál Jenő* ny. urad. erdőfőtanácsos, Budapest; *Szepesi Gusztáv* ny. főerdőmérnök, Monok; *Sztankovánszky Tibor* nagybirtokos, Kajdacs; *Csatári Szűts Kálmán* ny. m. kir. főerdőtanácsos, Debrecen; *Dr. Tuzson János* egyetemi ny. r. tanár, Budapest; *Vaitzik Emil* ny. m. kir. erdőtanácsos, Miskolc; *Zbinyovszky Lajos* ny. urad. erdőfelügyelő, Nagycsepely.

Akik az itt felsoroltak közül személyes megjelenésükkel tisztelik meg közgyűlésünket, azok számára *külön ülőhelyet* tartunk fenn.

Az igazgató-választmányból kilépnek, de újra választhatók: gróf *Apponyi* Károly, gróf *Esterházy* Móric, *Fekete* Zoltán, dr. *Kiss* Ferenc, vitéz *Lámfalussy* Sándor, gróf *Majláth* György, *Molcsány* Gábor, herceg *Montenuovo* Nándor, *Papp* Béla, báró *Prónay* György, *Sipos* Antal, gróf *Széchenyi* Károly, dr. *Tuzson* János, *Véssei* Mihály.

Az esetleges indítványokat az alapszabályok 17. §-a értelmében legkésőbb a közgyűlést megelőző napon, írásban kell a titkári hivatalhoz benyújtani.

A közgyűléssel kapcsolatosan a július hó 3-ától 6-áig terjedő időben előadásokat tartunk és tanulmányutakat rendezünk; ezekről az alább közölt „*Napirend*” ad részletes felvilágosítást.

Budapest, 1940 május hó 14.

Az elnök megbízásából:

Biró Zoltán s. k.,
ügyvezető.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE.

Július hó 2-án.

Érkezés vonattal Budapest és Sátoraljaújhely felől a délutáni és esti vonatokkal.

Fogadás a pályaudvaron, az ellátási jegyeket és nyomtatványokat stb. tartalmazó, *névre szóló borítékok átvétele*. Elszállás.

A gépkocsin bármikor, vagy vonattal valamelyik későbbi időpontban (illetőleg napon) érkező résztvevők a nevükre szóló borítékot a *Schalkház-szállóban* vehetik át.

21 órakor: Ismerkedési vacsora a *Schalkház-szálló* nagytermében.

Július hó 3-án.

Érkezés esetleg még vonattal Budapest és Sátoraljaújhely felől a reggeli és délelőtti vonatokkal.

9 órakor: A Szent Erzsébet székesegyház falában lévő Rákóczi-emlékmű megkoszorúzása és tisztelgés Rákóczi sírjánál. Utána a dóm megtekintése.

10 órákor: Az igazgató-választmány ülése a Vármegyeháza kis tanácstermében.

11 órákor: Közgyűlés a Vármegyeháza közgyűlési termében.

13.30 órákor: Közös ebéd a *Schalkház*-szálló nagytermében.

Ebéd után a város megtekintése tetszés szerint.

18 órákor: *Szederjei Akos* m. kir. erdőmérnökgy. előadása: „*Vadgazdaságunk egyik elhanyagolt kérdése: az őz*“.

19 órákor: Indulás autóbuszokkal a városi erdőben lévő Bankó nyaralótelepre.

20 órákor: Közgyűlési vacsora Kassa sz. kir. város vendéglátásában a Bankón.

24 órákor: Visszatérés autóbuszokkal Kassára.

Július hó 4-én.

9 órákor: Indulás a *Schalkház*-szállótól autóbuszokkal Epres-tetőre, Kassa sz. kir. város erdőgazdaságának tanulmányozására. Epres-tetőről gyalogséta — az útközben érintett állományok megtekintésével — az *Ottília*-menházig.

12 órákor: Ebéd az *Ottília*-menháznál Kassa sz. kir. város vendéglátásában.

15 órákor: Indulás a városi erdőgazdaság további tanulmányozására; gyalogséta a Bankóig, illetőleg a városi villamosvasút végállomásáig.

17 órákor: Visszatérés villamoson Kassára.

18.30 órákor: *Földvály Miksa* ny. min. tanácsos vetítettképes előadása a Városi Iparostanonciskola nagytermében: „*Mit tehet a magyar erdészet a természetvédelem érdekében*“.

20 órákor: Közös vacsora az *Európa*-szálló nagytermében.

Július hó 5-én.

7.30 órákor: Indulás autóbuszokkal Krasznahorkaváraljára (érk.: **9.40 órákor**), a vár és a mauzóleum megtekintése. Utána vilásléggeli a gróf *Maldeghem* uradalom vendéglátásában.

11.40 órákor: Továbbutazás Barkára (érk.: **12.10 órákor**), Barkáról 4 km-es gyalogséta gróf *Károlyi Imre* erdőbirtokán keresztül a szádélói turista menedékházhoz.

14 órákor: Ebéd a szádélói turista-menedékháznál.

16 órákor: Indulás gyalog Szádudvarnokra. Az 5.5 km-es séta Csonkamagyarország legszebb természetvédelmi részeinek egyikén, a szádélói völgyön vezet végig, amely mind földtani és növénytani szempontból az érdekes látnivalók egész sorában bővelkedik.

18 órákor: Indulás autóbuszokkal vissza Kassára (érk.:

19 órákor).

tosíthatunk mindenkinek. Ezért arra kérjük a jelentkezőket, foglaljanak le — előzetes baráti megegyezés alapján — minél nagyobb számban *pótágyas*, vagy *kétágyas* szobákat is.

Hangsúlyoznunk kell, *hogy az igények elbírálásánál csak a jelentkezés sorrendjét vehetjük figyelembe.*

A bejelentési határidőn túl az elszállásolásra kötelezettséget nem vállalhatunk.

Az elszállásolás egységei — kényelmes utcai és udvari szobákban egyformán — a következők:

- a) az *egy-ágyas* szoba ára naponta: 6.— pengő;
- b) az *egy-ágyas* szoba ára *pótágygyal* naponta: 8.30 pengő.
- c) a *két-ágyas* szoba ára naponta: 10 pengő;
- d) a *két-ágyas* szoba *pótágygyal* naponta 12.30 pengő.

A szállás költsége mindenhol a kiszolgálás díját és a bejelentő-lap árát is magában foglalja.

Az étkezések árai a következők:

1. a július hó 2-i, 4-i és 5-i, három fogásból álló, *vacsora* ára *ital nélkül, kiszolgálással*, egyenként és személyenként: 2.60 pengő;
2. a július hó 3-i, négyfogásból álló, *közgyűlési ebéd* költsége *ital nélkül, kiszolgálással*, egyenként és személyenként: 4.40 pengő;
3. a július 5-i közös *turista-ebéd* költsége *ital nélkül, kiszolgálással*, személyenként: 1.50 pengő.
4. a közgyűlés egész tartama alatt az elszállásolás helyén igénybevehető *reggeli* (kávé, kakaó, vagy tea, két süteménnyel) ára személyenként és esetenként, kiszolgálással együtt: 1.— pengő.

Az autóbusz-utak költségei a következők:

1. július hó 3-án Kassáról a Bankóra és vissza személyenként: 1.20 pengő;
2. július hó 4-én Kassáról az Egrestetőre, személyenként: 1.50 pengő;
3. július hó 5-én Kassáról Bankóra és Szádudvarnokról vissza Kassára, személyenként: 7.— pengő;
4. július hó 6-án Kassáról Radványba személyenként: 3.30 pengő.

Kérjük t. tagtársainkat, hogy a közgyűlésen való részvételi szándékukat a **csatolt levelezőlapok** felhasználásával és

legkésőbb június hó 20-áig

bejelenteni szíveskedjenek.

A *résztvételi díjat* a résztvevők számának és az igénybevenni szándékolt ellátási módozatnak a pontos megjelölése alapján a *jelentkezéssel egyidőben postautalványon Hajdu Gyula m. kir. erdőtanácsos úrnak (Kassa, Szent Lénárt-u. 9.)* kell beküldeni.

Szállásról és ellátásról egyesületünk csak a *résztvételi díj előzetes beküldése alapján tud gondoskodni.*

Az autóbuszokat a résztvevők száma szerint rendeljük meg, a jelentkezés ezekre vonatkozólag tehát *kötelező érvényű*, olyan értelemben, hogy a befizetett díjakat csak a *június 28-ig* történő lemondás esetén téríthetjük vissza.

Az étkezésekről való lemondást — a költségek visszatérítése való igénnyel — *július hó 1-ig* fogadjuk el.

Minden résztvevő megérkezésekor a vasútállomáson (aki nem vonattal jön, a *Schalkház-szállóban*) **névre szóló borítékot** kap, amely a szállás és ellátás igénybevételére jogosító összes jegyeket, a tanulmányi kirándulások ismertetőit, a résztvevők névjegyzékét, és a számmal ellátott **közügylési jelvényt** tartalmazza. Kérjük az *összes résztvevőket*, hogy a jelvényt a közgyűlés egész ideje alatt viselni szíveskedjenek.

A podgyászokat ajánlatos — a szállodai elhelyezés síma lebonyolítása érdekében — megfelelő **névkártyával** ellátni.

Akik gépkocsin jönnek Kassára és vesznek részt a kirándulásokon, azok **gépkocsiszinre** vonatkozó igénylésüket is bejelenthetik a mellékelt levelezőlap hátoldalán.

Hogy a bejelentést egyszerűsítsük, az összes számbajöhető ellátási módozatokra kiszámítottuk a költségeket és azokat a **mellékelt kimutatásba** foglaltuk össze.

A reggel kezdődő ellátási módozatoknál az első napon nem vettünk számításba reggelit.

A kimutatás *b) és c) módozatai két személy, d) módozata pedig 3 személy ellátásának a költségeit jelzik*, miután ezeknél a szobák is 2, illetőleg 3 személy számára nyújtanak szállást.

Kérjük a közgyűlésen résztvenni szándékozókat, hogy az *ellátásra* vonatkozó kívánságaikat a **csatolt kimutatásnak a megfelelő tételei szerint és az ugyancsak mellékelt jelentkezési lapon világosan és minden kétséget kizáróan** tüntessék fel. (Pl.: „A közgyűlésen feleségemmel és leánnyommal veszek részt. Igényt tartok a tervezet szerinti ellátásra a 17/c. módozat szerint.”)

A közgyűlés igazgatási, nyomdai, stb. költségeinek fedezésére a kimutatásban feltüntetett összegeken *felül* a **jelentkező egyesületi tagoktól 5.— pengőt, családtagjaikért személyenként 2.— pengőt** kell kérnünk. Nem egyesületi tagok a közkölség fejében 10 pengőt fizetnek.

Aranyérmet nyert Kaán Károly utolsó munkája.

Kaán Károly szellemének örökbecsű alkotásai még életében túlnőttek szakunk szűkebb keretein és ezért nem meglepő, hogy másutt is elismerésre találnak.

Hazánk legrégibb műszaki testülete, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet is kötelességének érezte, hogy lerója háláját a nagy magyar erdésszel szemben, akinek gazdag irodalmi tevékenységét műszaki és közgazdasági szempontból egyaránt felbecsülhetetlen értékűnek ítélte.

Az Egylet folyó évi április hó 17-én tartott közgyűlésén hozta nyilvánosságra, hogy az alapszabály szerinti legnagyobb jutalmat, az egyleti aranyérmet, — a bíráló bizottság egyhangú javaslata alapján, — *Kaán Károly*: „Alföldi kérdések“ c. utolsó munkájának ítélte, amelyet lapunk folyó évi I. füzetében már ismertettünk.

A bírálat szövegéből szószerint idézzük a következőket:

„Az egész munka, tudományos súlya ellenére is, mindvégig olyan érdekfeszítő és lebilincselő olvasmány, hogy a szakkörökön messze túl, a művelt magyar közönség széles rétegeiben is *leghatásosabb szószólója lehet az alföldfásítás gondolatának és a vízgazdálkodás behatóbbá tételének*. Mert minden kétséget kizáróan megérteti még a legelfogultabbakkal is, hogy a fásítás az Alföldön nem egyoldalú erdészeti, a vízgazdálkodás erőteljesebb emelése nem egyoldalú vízmérnöki követelés, hanem olyan magasabb közgazdasági, szociális és nemzetvédelmi feladat, amelynek minél tökéletesebb megvalósítása a magyarság legfontosabb életérdekeinek egyike.“

Büszke örömmel könyveljük el az elismerést, amely a bírálók személyén keresztül a vízmérnöki kar tiszteletadását is kifejezésre juttatja és nagy halottunk elmúlhatatlan emlékének újabb beszédes bizonyítéka.

Néhány állományalakunk gyérítési adatai.

Írta: Szeless István.

Az utolsó években a fakeseslet, az egyre jobban hangoztatott többtermelés elve és az üzem belterjesebbé tételére való törekvés mindinkább ráterelte a figyelmet az erdőművelésnek erre az egyik legszebb, legfontosabb és nem csekély hasznot hajtó állományápoló munkájára: a gyérítésre.

A gyérítéseknek (erdőléseknek) két céljuk van:

1. a lábon álló faanyag erősítése (főcél),
2. előhasználati anyag nyerése (mellékcél).

Az előbbi a tőkét, az utóbbi a korábban nyert előhasználatokkal (kamatokkal) a jövedelmet igyekszik gyarapítani.

Ha az eddigi, meglehetősen kevés számú hazai erdőlési adatot nézzük, azt tapasztalhatjuk, hogy az esetek legnagyobb részében sem a kivitel módja, sem a beavatkozás erőssége nem felel meg a korszerű állományápolás elveinek. Csak a legutóbbi időben kezdünk az elpusztult, elnyomott egyedek kizárólagos eltávolításáról áttérni az erélyesebb belevágásokra. Ez az írásom néhány adatot akar szolgáltatni ahhoz a nagy munkához, amely hazai viszonyainkra megállapítja majd az állományápolások helyes elveit mind erdőművelési, mind gazdasági szempontból.

Természetesen nehéz lenne általános érvényű számadatokat közölni a kiszedhető famennyiségekről, mert azok kor, fafaj, állománykép (termőhely) és a beavatkozások gyakorisága szerint igen változók. Munkám célja inkább az, hogy egy szűkebb vidék, névszerint az *Esterházy* hercegi hitbizomány dombóvári erdőfelügyelőségének, amely Tolna, Baranya- és Somogy megyékre terjed ki, — főbb állományképeit ismertesse a gyérítések szempontjából és vázolja azt a munkát, amely felügyelőségen belül az erdőlések szakszerű kivitele érdekében megindult.

Mielőtt a tulajdonképpeni tárgyra térnék, röviden megemlékezem arról a szintén közismert dologról, hogy szakirodalmunk, éppen az erdőlésekre való tekintettel, az állományokat osztályokra bontotta. Hivatkozom itt *Roth* (4)

„Erdőműveléstan“-ára, amely részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel. Mint legújabb és legkorszerűbb osztályozást *Schädelin* (6) tizedes rendszerét említi, amely négy osztályra az: 1. uralkodó, 2. elmaradó (együtt uralkodó), 3. alászorult és 4. elnyomott törzsek osztályaira bontja az állományt. Minden osztályon belül azután a korona és törzs fejlettsége és jósága szerint: 1. jó, 2. közepes és 3. silány alosztályozást vezet be. Amint látjuk tehát, *Schädelin* rendszerében mind a fák magassága (növekvési erélye) ill. az állományban elfoglalt szociális helyzete, mind a korona, mind pedig a törzs minősége kifejezésre jut. Azt hiszem, nem járok messze az igazságtól, ha a gyakorlat szempontjából ezt a rendszert tartom a legjobbnak némi leegyszerűsítéssel és a kimagasló fák osztályának a hozzáadásával, mert ez az osztály az állományápolási munka szempontjából fontos.

Az üzemi gyakorlatban az erdőgazda, „kimagasló“, „uralkodó“ és „alászorult“ osztályokat tartson szem előtt, de a legutolsó osztályt bontsa két részre: az egyikbe azok a törzsek tartoznak, amelyek felszabadítással még értékesebbé tehetők, a másikba olyanok, amelyek pusztulása elkerülhetetlen és ennek következtében mielőbb eltávolítandók. Ezek az osztályokon belül azután a korona és törzs minősége szerint kell a faegyed fontosságát elbírálni. Munkákban tehát mindig a hármas szempont legyen szem előtt: *magasság, korona és törzs*, s akkor kifogástalan munkát végezhetünk állományaink ápolása érdekében.

Ezekután lássuk először azokat a szempontokat, amelyeket az előbbi törzssosztályozás alapján a gyérítési munkálatoknál szem előtt kell tartani.

1. Tömegteljesítmény (gyarapodás).

A legnagyobb tömeggyarapodás a kimagasló és uralkodó osztályon jön létre. Ez a két osztály képviseli vágáskorban az összes fatömeg 80 százalékát. *Boysen-Jensen* szerint (1): „... az uralkodó fáknek van a tömegükhöz viszonyítva a legnagyobb levélfelületük és ennek a felületnek az arányában a legnagyobb szárazanyag- (hamualkatrészes) mennyiséget termelik; a felületet a legelőnyösebben használják ki, tömegükhöz mérten ők termelik összesen és viszonylagosan a legnagyobb növedéket.“

Burger (2) vizsgálatai szerint lúcosokban a körlapöszszeg növedéke a korona nagyságával arányos; mégis a korona térfogategységére vonatkoztatva a közepes-koronájú fák növedéke valamivel nagyobb, mint a nagy koronájúaké.

A kimagasló és uralkodó fák koronája és törzsalakja is rendszerint jó, mert szabadabban fejlődhetnek, mint az

alászorultak. Megfigyeléseim szerint az uralkodó osztályban valamivel nagyobb a jól fejlett törzsek és koronák százaléka, mert a kimagaslóknál a rendszerint igen gyors növekedés nem ritkán a korona, de főleg a törzs rovására megy.

Mind az előző, mind a legutóbbi bekezdésben elmondottak világossá teszik, hogy a tömegteljesítmény szempontjából a gyéritések legértékesebb tárgyai az *uralkodó* fák, míg a kimagaslókat az ápolások folyamán javarészt el kell távolítani. Az elmondottak ugyan még nem okolnák meg teljesen azt az eljárást, hanem amint azt a részletes tárgyalásnál látni fogjuk, a kimagasló egyedeknek egyéb hátrányos tulajdonságaik vannak.¹

2. *Értékteljesítmény.* Az erdölések eddigi adatai szerint még fontosabb tényező, mint a tömegteljesítmény. Számszerű kifejezéséhez az első lépést *Heger* (3) értékteljesítménytényezője adja meg.

$$f = \frac{V \cdot p}{100}, \text{ ahol } V \text{ a fatömeg, } p \text{ a növedékszázalék.}$$

Heger a kezelt állományokban nagy általánosságban a kimagasló egyedeket találta a legnagyobb értékteljesítményűeknek és sorban utánuk az uralkodókat, elmaradókat, stb., de maga bevallja, hogy igen sok kivételt talált minden törzssosztályban, ami érthető is. Mert pl. a kimagasló fák fiatalabb korokban igen gyorsan növekszenek, növedékük és ennek következtében növedékszázalékuk is, — később erősen lecsökken, viszont egy elmaradó, de még jó koronájú és törzsű fa, ha helyet adunk neki az erdölésnél, értékteljesítményben felülmúlhatja a kimagaslót, különösen, ha az előbbi képletbe még az alábbi szempontokat is megfelelő értékkel be tudnánk hozni.

A képlet t. i. nem teljes kifejezője az értékváltozásnak ill. teljesítménynek. Mert mind az egyes fák, mind az egész állomány értékgyarapodásánál a következő tényezők játszanak szerepet: a fa *koronanagysága* és annak *alakja*, a fa *belső szerkezete* (évgűrű-felépítés), a törzs *külső alakja és minősége* (ágmentesség, műszaki hibák). A korona kifejezésre jut a képletben, mert a növedékszázalékot a folyó növedékből származtatja le, a növedék pedig összefüggésben van a korona nagyságával és alakjával. A törzs mint tömeg

¹ Megjegyzem, hogy az itt tárgyalt ú. n. kimagasló fák alatt csakis azokat az aránylag kevés számmal jelenlevő egyedeket értem, melyek az állomány átlagmagassága felett erősen, méterekkel felülemelkednek. Ilyenek a magról kelt állományokban az idejében ki nem szedett, sarjak, vagy az első sikertelen erdősítés után újraterleptett területeken az eredeti állományból maradt egyedek.

szerepel a képletben, de a törzs *minősége* már nem jut kifejezésre.

Értékteljesítmény szempontjából az erdőlés feladata a korona-nagyságot és -alakot úgy szabályozni, hogy a törzs a legjobb szerkezetet és tömeggyarapodást mutassa; a görbe, ágas, műszaki szempontból hibás törzsek számát csökkenteni kell, sőt az állomány élete végéig teljesen el is kell tűntetni. A munka itt kétféle lehet, aszerint, hogy szer- vagy tűzifatermelő az üzem. Az előbbinél a *törzs belső szerkezeti jósága* (egyenletes évgyűrűk), *külső minősége* (ágtisztaság, műszaki hibáktól való mentesség) és a *törzsalak* a fontos. A tömegnövedék másodrangú kérdés, sőt annak túlságos erős emelkedése a faszövet rovására mehet (laza mag). Az utóbbinál a tömegteljesítmény a legfontosabb; ki kell azonban selejtezni a görbe és beteg egyedeket, mert ezek a tűzifa minőségét is rontják.

Az értékteljesítmény szempontjából is a legfontosabbak tehát az *uralkodó egyedek*; a kimagaslók — amint az előbb láttuk — nem mindig a legnagyobb értékteljesítmény hordozói.

3. *A talajerő jókarban tartása.* Megkívánja a talaj takarását, védelmét. Erre a feladatra nem az uralkodó, hanem az elmaradó és alászorult osztályok a hivatottak. A talajvédelem, illetőleg a talajnak jókarbantartása szempontjából tehát az alsóbb koronarétegeknek van fontosságuk, ez az ő *életteni* feladatuk.

4. *Üzembiztonság.* Az alsóbb rétegek másik fontos feladata a hézagpótlás abban az esetben, ha az uralkodó osztályok közül egy vagy több egyed kiválnék. Erre a szerepre az elmaradó egyedek erősebbjei alkalmasak.

Összefoglalva az elmondottakat, *Rubner* (5) nyomán megállapíthatjuk, hogy:

1. az uralkodó osztályok a legnagyobb tömeget és értéket termelik, ezért *gazdasági szempontból* a legfontosabbak,

2. az elmaradók az *üzembiztonsághoz* szükséges tartaléktörzsek, amelyeknek azonban még tömeg- és értékgyarapítás szempontjából is van bizonyos jelentőségük,

3. az alányomottak feladata a talajtakarás, a talajerő fentartása, elsősorban tehát *életteni* szempontból fontosak. Vannak azonban egyéb szempontok is, amelyek az erdöléseknél tekintetbe jönnek.

5. *Erdővédelem.* A szél, a hó és a zuzmara elleni védelem.

A legjobb szélfogók a kimagasló törzsek egyenletes koronával és mély gyökérréteggel; ezek fiatalokuktól fogva

hozzaédződtek a szélhez. Egy-egy ilyen kimagasló fa azután megvédi a körülötte lévőket is a széllől szemben.

Hó- és zuzmaratöréstől leginkább az elmaradó és alá-szorult fák szenvednek szabálytalanul koronájuk következtében. A hótörés elleni védelem szempontjából ezeket az osztályokat csak óvatosan lehet megbontani, ill. teljesen eltávolítani.

6. *A felújítás* (természetes úton) megkönnyítése szempontjából az ápolásnak egyrészt jó magtermő fákat kell nevelnie, mint amilyenek a kimagasló és uralkodó osztály törzsei; másrészt a fiatalos védelmére a tarolás után esetleg visszahagyandó fákról is gondoskodnia kell; erre a feladatra az elmaradó és alányomott osztályok jobb egyedeit kell nevelni.

A felújítás érdekében segíteni és meg kell hagyni minden olyan egyedet, amely reményt nyújt arra, hogy utódai az állományt javítani fogják.²

7. *Az elegyarány szabályozása.* Itt függetlenül a fák társadalmi vagy magassági osztályaitól az erdőlés annak a fafajnak kedvez, amelyiket értékesebbnek tart akár gazdasági, akár élettani szempontból.

Ha az elmondottakal együttesen állandóan szem előtt tartani a gyakorlatban nehéz is, meggyőződésem, hogy a törzsoosztályoknak a kivitelnél a jövőben az eddiginél nagyobb jelentőségük lesz. Az említett elvek nem egyszer ellentétesek, összeegyeztetésük, illetőleg az egyik vagy másik szempontnak való kedvezés azután rendszerint az üzem gazdasági céljától függ.

Ezekután rátérek az elvek főbb állományalakjainknál való gyakorlati alkalmazására, továbbá vázolom a munka célját és annak kivitelét.

1. *A munka célja.* A kísérleti területek célja, hogy bizonyos, közel egyforma állományu és termőhelyű körzetnek, a jelen esetben a dombóvári kerületünknek, az erdőlések keresztülvitelére, a kisedhető és a kisedendő fatömegekre és a beavatkozásnak az állományokra gyakorolt hatására vonatkozólag adatokat szolgáltatasson. Köztudomású, hogy sem a külföldi, sem az eddig közölt hazai adatok nem alkalmazhatók általánosságban, mert azok a termőhely, a fafaj és a belevágások gyakorisága szerint igen változnak.

2. *A munka keresztülvitele.* Hogy a kísérleti területek a célnak megfeleljenek és az egyre fontosabbá váló előhasználatok előírhatásához és az ápolás keresztülviteléhez alapot nyújthassanak, szükséges egy egy üzemosztályon belül össze-

² Itt utalok a fajtaválogatás legújabb eredményeire.

foglalni és terület szerint is összegezni a fafaj, kor és termőhely szerint egymáshoz közelálló állományokat. Szükséges továbbá megállapítani, hogy egy kisebb egységen, pl. egy erdőgondnokságon belül, hány állományalak van. Ha minden állománytípusban és korosztályban egy-két, 1 kat. holdnyi kísérleti területet létesítünk, már jó támpontot kapunk az előhasználathoz. Ezek a kísérleti területek tehát, amint látjuk, egyrészt az erdőrendező munkáját támogatják, másrészt az erdő kezelőjének szolgáltatnak adatokat erdejének legcélszerűbb ápolására.³

A munka műszaki keresztülvitele nem sorozható az erdöléseknek egyik, általánosan ismert (A—E fokozat) csoportjába sem, hanem az állományok természete, összetétele szerint hol az egyik, hol a másik fokozathoz áll közelebb, amint azt a részletesebb ismertetésnél látni fogjuk.

Amint ismeretes, a felülgyérítés⁴ nem az alulgyérítés erősebben alkalmazott módja, hanem a kettő egymástól az eljárásban és az eredményben lényegesen különbözik. Míg alulgyérítéseknél az*elmaradó és elnyomott osztályokat eltávolítjuk és így eredményül egy koronaszintet kapunk, addig a felülgyérítéseknél az alsó osztályok megmaradnak, azokban is dolgozunk és az eredmény két koronaréteg kialakulása lesz. Még egy lényeges különbség van a kettő között és pedig az, hogy az alulgyérítés negatív irányban dolgozik, vagyis azt keresi az állományban, ami abból kiszandó és így ápolja a visszamaradókat; a felülgyérítés viszont pozitív értelmű, vagyis kikeresi a fenntartandó, segített törzseket és ezek érdekében eltávolít minden olyan egyedet, amely a kiválasztottakat a fejlődésben gátolhatná.

Munkánk általában az alulgyérítés közepes és a felülgyérítés mérsékelt fokozata között áll. Akármelyikhez is áll azonban közelebb, a munka vezető elve: *a törzsnevelés fiatal korban és a koronanevelés abban a korban, amikor az erős magassági növekedés már alábbhagy és a koronát alakíthatjuk a hossznövekedés kára nélkül.*

Az állományképeket illetően Roth a szociális tagozódás alapján egész hazánkra vonatkozóan 5 típust sorol fel Erdőműveléstanában. Szükséges azonban a főalakokat a munkálatok megkönnyítése végett egyes vidékek szerint még tovább bontani.

³ Az 1 k. holdnyi „pontos“ területek adatait mindig ellenőrizzük az egész erdőrészlet adataival.

⁴ A legutóbbi szakszó-értekezleten a „Hochdurchforstung“ és „Niederdurchforstung“ magyar megfelelőiül elfogadott kifejezések.

Felügyelőségünk főbb állományalakjait az alábbiakban ismertetem.

1. állományalak. *Elegyes tölgy-, cser-, gyertyán-*állomány, kevés bükk, kőris, szil, hárs és juharral, mint kísérő fafajokkal. Sarjeredetű, de sok a magról kelt egyed is. Az állomány 25. életéve körül már kialakul a két koronaréteg: tölgy és cser felül, a gyertyán és a többi szórványosan előforduló fafaj alul. Ez a típus a természetes felújítások első kísérleteiből keletkezett; a felújulás nem volt teljes, a hézagokat a sarjak pótolták és ezek gyorsabb növekedésük következtében a magról kelt egyedeket egyre jobban elnyomták és 20—30 éves korban, amikor a rendszerint elmaradt tisztítások után az állomány az erdőlő kezébe került, jobbára a kimagasló sarjesokok maradtak meg és egy-egy magról kelt, de már erősen alászorult egyed.

Ebben a típusban a munka inkább a felülgyérítéshez áll közel, mert két koronaréteget alakítunk ki. Viszont a záródást huzamosan nem bontjuk meg.

a) *A tömegteljesítmény* szempontjából ápoljuk, segítjük az uralkodókat. A kimagaslókat lassanként eltávolítjuk, főként azért, mert maguk alatt 8—10 magról kelt törzset is nyomnak, amelyek levegőhöz juttatva még fiatalon, bőven pótolják a kiszedett kimagaslók fatömegét, míg érintetlenül hagyva, biztos a pusztulásuk. A mai gazdasági helyzet is segíti ezt az eljárásunkat, mert ezek a kimagasló cser- és tölgy-sarjak már az első erdőlésünknel (20—25 éves korban) is elérik a bányafaméreteket, tehát értékesíthetők. A felszabadított elnyomottak növedéke pótolja a fatömeget, míg ha az alászorultakat szednők ki, méreteiknél fogva nem lennének másodrendű tűzifánál jobban értékesíthetők.

b) *Értékteljesítmény.* A legértékesebb osztálya az ápolásnak ebből a szempontból is az uralkodó. A kimagaslókat, amelyek egyrészt *szövetüknél* (a gyors növekedés következtében laza belső rész), másrészt *eredetüknél* (sarj) fogva aránylag értéktelenebbek, az ápolások folyamán javarészt eltávolítjuk. Eltávolítjuk továbbá a kétágu, lehajlott, beteg egyedeket, mert bár ez a típus nagy szerfatömeget nem fog szolgáltatni, mégis a tűzifaüzemben sem közömbös az, hogy a törzs egyenes vagy görbe (a *munka* szempontjából), egészséges avagy beteg (a *minőség* szempontjából) volt-e, ezenfelül a görbe, lehajló egyed a szomszédaira is káros behatással van.

A kimagaslók fokozatos eltávolításával élettérhez jut valamennyi magról kelt, egészséges tölgy és bükk, amelyek belső szöveti szerkezetüknél és nagyobb piaci értéküknél

fogva emelik az állomány értékét. *Értéknövekedés* ugyanis az állomány összetételének a magról keltek és az értékesebb fajoknak a javára való százalékos eltolódása is.

c) *Talajvédelem.* A két koronaréteg kialakítása már magában foglalja a talajvédelemről való gondoskodást. A főszerepet ebben a gyertyán és a bükk kapják. Amikor ilyen állomány az erdőlé kezébe jut, ez a szerep-megoszlás már rendszerint ki is alakult mind a fajok, mind a törzssztyályok tekintetében, az állományápolónak csak tovább kell azt fejlesztenie.

d) *Üzembiztonság.* Ennél a típusnál talán ez a legfontosabb kérdés. Az üzembiztonság megkívánja a törzseknek a területen való egyenletes eloszlását. Legkevésbé találjuk ezt meg a csokros állású sarjaknál. És itt érezteti a késői beavatkozás a legkárosabban hatását, azért szükséges a tisztításokat idejében elvégezni. Feladatunk tehát a csokrokat megritkítani, ha lehetséges egy tövön csak egy törzset hagyni, az egyenletes eloszlást erősen elősegítő, közbeszórt, magrólkelt egyedeket meghagyni és segíteni. Ezek töltik ki majd a felsőbb koronarétegek értéktelenebb egyedeinek eltávolítása ill. a sarjesokrok megritkítása után a felül beálló hézagokat.

A második korosztály elején végzett beavatkozás még elérhetővé teszi az egyenletes eloszlást, de ha ezt elmulasztjuk, akkor az esetek legnagyobb részében elmulasztjuk a két koronaréteg (mellékállomány) egészséges kialakulását is, mert az állomány 40 éves korában az alászorult egyedek már majdnem teljesen eltűnnek és a maradvány nem alkalmas mellékállományra; az egész állomány pedig hézagos, rossz törzs-eloszlású lesz.

e) *Erdővédelem* szempontjából gondosan ügyelünk arra, hogy a szélnek és hónak ne nyissunk utat; a sarjesokrok visszamaradó törzsein ez a két éghajlati tényező sokkal nagyobb kárt tehet, mint szálerdőben. Különösen a hó lehet veszélyes, főleg a tölgy- és csernél, mert ezek levele télen át is a fán marad. Az állományok szélein mintegy 10—15 méteres pásztát teljesen érintetlenül hagyunk a szél elleni védelem érdekében. Az pedig, hogy a hónak ne nyissunk nagy utat, a *gyakori és mérsékelt* beavatkozásokkal érhető el.

f) *A felújítás* kérdése ennél a típusnál alárendelt, miután ezeket az állományainkat szálerdővé való könnyebb átalakíthatás céljából mesterségesen újítjuk fel. Mindenestre az uralkodó osztály és az értékesebb fajok ápolásának előbbi hangsúlyozása már magában foglalja a jó magtermők és értékesebb utódokat adók segítését is.

g) *Elegyarány*. Mint már kiemeltém, az értékesebb tölgyet és bükköt segítjük.

De lássunk ezekután néhány számadatot is.

1. sz. táblázat. Az I. és II. sz. kísérleti területen kivágott törzsek százalékos adatai.

Fafaj	I. szám.							II. szám.						
	Törzszám	Kör- lap szeg	Átlag átmérő	Átlag magasság	Vastag fa	Vékony fa	Összes fa	Törzszám	Kör- lap szeg	Átlag átmérő	Átlag magasság	Vastag fa	Vékony fa	Összes fa
	az eredeti állomány %-ában							az eredeti állomány %-ában						
Cser. . . .	24.0	25.7	104	100	25.5	23.5	25.2	19.5	7.8	63	77	5.0	13.0	6.8
Tölgy . .	16.1	16.2	100	100	17.7	16.1	17.3	31.9	5.6	68	78	5.6	19.8	11.1
Gyertyán	6.6	9.2	117	111	16.8	9.3	12.3	38.9	13.4	73	88	13.4	21.6	18.3
Hárs . . .	9.6	32.2	184	147	42.0	17.0	28.0	80.	65.2	98	93	—	73.1	173.1
Bükk . . .	10.9	10.9	100	100	18.8	13.1	15.7	18.5	9.0	71	79	—	12.4	6.8
Szil . . .	5.8	6.3	105	104	4.4	5.8	4.8	73.7	62.0	86	92	—	56.3	48.0
Kóris . . .	—	—	—	—	—	—	—	67.8	—	98	93	—	62.9	62.9
Juhar . . .	13.5	13.4	101	100	9.3	17.2	16.2	66.0	—	76	80	—	61.0	38.0

A fenti táblázat a most leírt típus két egyforma állományában létesített 2 kísérleti terület feldolgozott adataiból a kivágott törzsek *jellemző adatait mutatja az eredeti állomány százalékaiban*.

Az I. sz. terület (Baranyaszentlőrinc 28/a) állománya a következő összetételű: cser 0.5, tölgy 0.2, gyertyán 0.2 és hárs 0.1. Kor: 25 év. A vágás az erre az állományképre alkalmazott elvek szerint történt és tekintettel arra, hogy ez az első ápoló beavatkozás, meglehetősen sok anyagot adott. A maguk alatt sok értékes törzset elnyomó kimagaslókat majdnem kivétel nélkül kivette és a helyes törzseloszlást erősen elősegítette.

A II. sz. terület (Baranyaszentlőrinc 28/b): Cser 0.4, tölgy 0.3, gyertyán 0.2 és bükk 0.1. Kor: 25 év. Mérsékelt belenyúlás, mely inkább csak az alányomottakban dolgozott. Sok kimagaslót meghagyott és a törzseloszlást rontotta. Ennek a területnek a célja tisztán az I. számúval való összehasonlítás.

Ha a vastag- és vékonyfa-százalékokat hasonlítjuk össze, szintén kitűnik, hogy az I. sz. területen erősen dolgoztunk a vastagra, — amit a kivett állomány magas vastagfa százaléka is mutat, — de meghagytuk az alsó réteget, ezt viszont a visszamaradó állomány sok vékonyfája

mutatja. A II. sz. területnél a kivett törzsek vastagfa-százaléka sokkal kisebb, itt tehát a vékonyabbra dolgoztunk; a visszamaradó állomány megoszlása körülbelül azonos az I. számúéval, de ennek oka az eredeti állományban kerecsendő, amelynél a vékonyfa-százalék összehasonlíthatatlanul nagyobb.

Több magyarázatot nem fűzök a táblázathoz, a számok világosan beszélnek. Csak annyit jegyzek meg még, hogy minden kísérleti területnek táblázatban összefoglaljuk a törzsszámát, magasságát, átlagátmérőjét, átlagmagasságát, körlapösszegét, vastag-, vékony- és összes fatömegét fajfajok és az eredeti, kiváló és visszamaradó állomány szerint elkülönítve.

2. sz. táblázat. A vastag- és vékonyfa %-os megoszlása az 1. típusban.

I. sz.

II. sz.

Az eredeti állomány				A kiváló állomány		A visszamaradó állomány		Az eredeti állomány				A kiváló állomány		A visszamaradó állomány	
vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa	vastag fa	vékony fa
70.3	29.7	77.9	22.1	68.2	31.8	59.5	40.5	31.7	68.3	63.9	36.1	63.9	36.1	63.9	36.1
68.186	28.775	16.334	4.641	51.852	24.135	43.700	29.737	3.200	6.885	40.500	22.852	m ³			

(Folytatjuk.)

Durchforstungsergebnisse in einigen Bestandestypen. Von *I. Szeless.*

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

*

Données sur l'éclaircie d'un certain nombre de types de nos peuplements, par *I. Szeless.*

Le résumé sera donné à la fin du mémoire.

*

Thinning Figures of Some Stand Types. By *I. Szeless.*

Summary will be published with the last instalment.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.508/1940. sz. rendelete az 1939/40. évi téli termelési határidőnek újabb meghosszabbítása tárgyában.

A kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán a fatermelésben beállott visszaesés hátrányos következményének elkerülése és az ország faellátásának biztosítása érdekében az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. t.-c. 38. és 307. §-aiban, továbbá a 100/1940. M. E. számú rendelet 7. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

(1) Az 1939/40. évi termelési idényben az összes fahasználati engedélyekben és az erdőgazdasági üzemtervekben a döntésre, kiszállításra és vágáskitakarításra megállapított termelési határidő *1940. évi június hó 30-ig* meghosszabbíttatik.

(2) A termelési határidőnek június hó 30-án túl való meghosszabbítását szabályszerű úton előterjesztendő kérvényben külön kell kérni.

2. §.

(1) A termelési határidő meghosszabbítása nem érinti a bel-földön kitermelt faanyagok kötelező bejelentése tárgyában kiadott 7150/1938. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről szóló 100/1940. M. E. számú rendelet 1. és 2. §-aiban a bejelentési kötelezettség teljesítésére megállapított határidőket. Minden fatermelő köteles ennél fogva az 1939/1940. évi termelési idényben május hó 15-ig kitermelt műfa (szerfa), tűzifa, faszén, tölgy- és luckéreg készletét legkésőbb május hó 23-ig még abban az esetben is bejelenteni, ha a termelést nem fejezte be.

(2) Az 1940. évi május hó 23-ig beaterjesztendő kimutatás megjegyzés rovatában fel kell tüntetni, hogy június hó végéig előreláthatólag hány ürm.³ tűzifa fog még kitermelésre kerülni.

(3) Az 1940. évi május 15.-e után kitermelt fakészletet a 100/1940. M. E. számú rendelet 2. §. (1) bekezdésében foglaltak

szerint július hó 8-ig betérjesztendő változási kimutatásokban kell — mint szaporulatot — feltüntetni.

(4) Az előbbi bekezdésekben előírt bejelentési határidők elmulasztása a 7150/1938. M. E. számú rendelet 7. §-ában foglalt büntető rendelkezéseket vonja maga után.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1940. évi május hó 15-én.

Vitéz gróf Teleki Mihály s. k.

Kivonat a m. kir. minisztériumnak az általános forgalmi adó (adóváltság), az értékpapírforgalmi adó és a fényüzési forgalmi adó kulcsainak felemelése tárgyában kiadott 3.300/1940. M. E. számú rendeletéből:

3. §.

(1) A 80.000/1927., a 109.000/1929., illetve a 173.000/1936., a 138.000/1929., a 152.900/1930., illetve 151.500/1936., a 79.000/1931., illetve 62.000/1939., a 63.090/1932., illetve 170.000/1935., a 85.000/1933., a 158.000/1933., a 89.000/1934., illetve 17.000/1939., a 180.000/1936., a 105.000/1937. és végül a 88.000/1940. számú pénzügyminiszteri rendeletekkel, illetve az említett adórendeleteket kiegészítő vagy módosító rendeletekkel forgalmi adóváltság kulcsai, a jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve, e rendelet mellékletének I—XII. részében az egyes vámtarifaszámok mellett feltüntetett százalékokban állapítatnak meg.

7. §.

(1) A jelen rendeletben — a 4. §-ban foglaltak kivételével — megállapított adókulcsemeléssel érintett olyan adóköteles áruszállítások vagy munkateljesítések után, amelyeket a jelen rendelet életbelépésének napja előtt teljesítettek, azonban az áruszállítás vagy munkateljesítés ellenértéke a jelen rendelet életbelépésének napján vagy azután folyik be, s a forgalmi adó fizetésére köteles nem a kiment szám-lák alapján adózik, az általános forgalmi adót, vagy forgalmi adóváltságot az áruszállítás vagy munkateljesítés idejében érvényes kulcsok szerint kell megfizetni, ha a fizetés (az ellenérték kézhezvétele) legkésőbb 1940. évi július hó 31. napjáig megtörtént. Az 1940. évi augusztus hó 1. napjától kezdve teljesített fizetések után az általános forgalmi adót vagy forgalmi adóváltságot az ebben a rendeletben megállapított kulcsok szerint kell megfizetni, tekintet nélkül az áruszállítás vagy munkateljesítés idejére. Ebben az esetben, valamint minden olyan esetben, amikor a rendelet életbelépése előtt keletkezett áruszállítási vagy munkavállalási kötelezettségnek a rendelet életbelépése után történő teljesítése folytán a teljesítésre kötelezett magasabb adókulccsal tartozik az általános forgalmi adót vagy forgalmi adóváltságot megfizetni, az adókülönböt — külön kikötés hiányában is — felszámíthatja és azt a vevő, illetőleg megrendelő megtéríteni tartozik.

(2) Vámköteles, vagy vámforgalmi adó alá vont vámmentes áruk után a vámforgalmi adót vagy forgalmi adóváltságot a behozatali vám-

kezelés idejében érvényes kulcsok szerint kell megállapítani és a vámmal együtt beszédni.

10. §.

(1) Az állammal, törvényhatósággal, községgel (várossal) kötött áruszállítási vagy munkavállalási (műelőállítási) szerződés a szerződési illeték alól mentes. Ha az ilyen szerződésről okiratot állítanak ki, arra az állandó összegű okiratilletéket le kell róni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon kívül mással kötött, okiratba foglalt áruszállítási vagy munkavállalási (műelőállítási) szerződés az 5.100/1931. M. E. számú rendelet 37. §-ában megállapított 3% szerződési illeték alá esik.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell minden esetben, amikor a szerződést a jelen rendelet hatálybalépése után kötik. Az (1) bekezdés rendelkezését alkalmazni kell akkor is, ha a szerződést a jelen rendelet hatálybalépése előtt kötötték ugyan, de a kereseti összeget 1940. évi július hó 31. napja után fizetik ki.

11. §.

Az általános forgalmi adóról szóló 1921:XXXIX. t.-c. 37. §-ának 14. pontja és a 30. §. (5) bekezdésének a szerződési illeték lerovása esetén általános forgalmi adómentességet biztosító rendelkezése a húsforgalmi adóról szóló 1929:XXVIII. t.-c. 7. §-ának (2) bekezdése, továbbá a forgalmi adóváltás és a szerződési illeték együttes alkalmazásának elhárításáról szóló 154.700/1933. számú pénzügyminiszteri rendelet kihirdetve a Budapesti Közlöny 1933. évi 290. és a Pénzügyi Közlöny 1934. évi 2. számában és végül az értékpapírforgalmi adó tételeinek megállapításáról szóló 700/1928. P. M. számú rendelet (kihirdetve a Budapesti Közlöny 1928. évi 73. és a Pénzügyi Közlöny 1928. évi 11. számában) hatályát veszti.

Gróf Teleki Pál s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

A 3. §-hoz a következőket jegyezzük meg:

Az erdőgazdasági termékeket és fűrészárut magukban foglaló 193—226. vámtarifátételeknél a régi 4,5 és 5%-os kulcsokat a rendelet 6%-ra; a 8%-os kulcsot pedig 11%-ra emeli fel.

Kivétel a faszén és faszénbrikett, amelynek 5%-os kulcsa 7%-ra, valamint a parkettdeszka, amelynél az 5,5%-os kulcs 7%-ra, a lerakott parkettdeszka 4%-os kulcsa pedig 5,5%-ra emelkedik.

A forgalmi adóváltással nem terhelt anyagok továbbra is válságmentesek maradnak. (Szerk.)

IRODALOM

Förster Rezső: A tűzvész megelőzése vegyi anyagokkal a légoltalomban. (Kis Akadémia kiadása, Budapest, 1933.)

„Az égésgátló szerek alkalmazása — írja bevezetőül a szerző — légoltalmi szempontból a tűzvédelem terén éppen olyan jelentőségű, mint a padlások lomtalanítása vagy általános légoltalmi szempontból a városok kiürítése, a riasztás vagy az elsötétítés végrehajtása, mert ha a tetőszerkezeteinket égésgátló anyaggal kezeljük, a tüzek keletkezését, elharapódzását, kártevő hatását jelentékenyen csökkenthetjük és a nehezen gyulladó tetőrészekkel már a helyben lévő házi tűzoltóság is megbirkózik.“

A 70 oldalas füzet a teljesen tájékozott szakember biztonságával szedi külön fejezetekbe mindazt, amit a laikus nagyközönségnek a kérdéstről okvetlenül tudnia kell. Ezek: A fa anyaga és égésének megnehezítése. Az égés folyamata. A fizikai, szövettani és vegyi tulajdonságok befolyása az égésre. A fa égését gátló anyagok, alkalmazhatóságuk és védőképességük. A jelenleg érvényben lévő rendeletek. A magyar vizsgálati módszer. Új épületek farszéinek védelme, a meglévő fedélszékek kezelése. A tartósság kérdése. Költségek. Az engedélyezett magyar égésgátló anyagok. Az épületek alapterületének és az égés ellen védendő felület aránya, A kezelés végrehajtása, Az eljárás és eredményesség ellenőrzése.

A kis munka a hazai és külföldi szakirodalom hiánytalan ismeretében készült, stiláris szempontból is jóval fölötte áll a propaganda-irodalom hasonló irányú, közérdekű termékeinek és így mindenképen nagy szolgálatot tesz a légoltalom nemzeti ügyének. Ezért a tervező mérnök, az építő vállalkozó és az építtető számára egyaránt fontos a tanulmányozása.

M.

HAZAI FOLYÓIRATOK.*

A Műszaki Világ. (IV. évf. 1940.)

8. sz. — —: A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének közgyűlése. — —: Az árvíz és a mérnökök.

* Jelmagyarázat: (1. k.) = első közlemény; (2. b. k.: 17.5/10.4) = második és befejező, összesen 17.5 oldal terjedelmű közlemény, 10 ábrával és 4 táblázattal.

9. sz. — *Dr. Árvay J.*: A vásár. — *Pichler J.*: A nagy árvíz tanul-ságai. — —: A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének javaslatai a magánalkalmazott mérnökök sérelmeinek orvoslására. — —: A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közgyűlése.

Az Időjárás. (XLIV. évf. 1940.)

1—2. sz. — *Dr. Réthly A.*: Gróf Teleki Pál és a meteorológia. — *Dr. Gr. Teleki P.*: Többtermelés, kultúrfölény. — *Dr. Bacsák Gy.*: Az interglaciális korszakok értelmezése. — *Dr. Réthly A.*: Visszapillantás az idei télre. — *Dr. Hajósy F.*: Adatok a Balaton környékének csapadék-viszonyaihoz. — *Boda E.*: Két népies időjárási szabály elbírálása a meteorológiai feljegyzések alapján. — *Dr. Bacsó N.*: Magyarország idő-járása 1940. január és február havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXIII. évf. 1940.)

8. sz. — *Dr. Schmidt E. R.*: Az artézi kút felépítményéről és az artézi dísz-kutakról. — *Dr. Gaál I.*: A técsői szénmedence.

9. sz. — *Bella E.*: A nikkel felfuármányok előállítás, különös tekintettel a nikkelbetegségekre. — *Hegyi F.*: „Szerencse fel, szerencse le.”

Halászat. (XLI. évf. 1940.)

4. sz. — *Dr. Unger E.*: A jászói pisztrángos. — *K. Gy.*: Hírek a kiállításról. — *Dr. U. E.*: Az orvosi piócáról. — *Dr. Mika F. és Dr. Varga L.*: Hazai pisztrángtenyésztésünk. (6. k.) — *Szóják E.*: A bűvárhalászat-hoz. — *Kontur Gy.*: Eternit a haltenyésztés szolgálatában. — *Kontur Gy.*: A kálitragyázás tógazdaságainkban. — *Dr. Unger E.*: Az elmúlt tél és a halászat.

Kertészeti Szemle. (XII. évf. 1940.)

5. sz. — *Kunsch A.*: Virágágyak árnyékában és fák alatt. — *Magyar Gy.*: Mit nem láthatunk a magyar díszfaiskolákban. — *Valló A.*: A gyümölcsstermesztés és a méhek. — *Dobos L.*: Az almamoly rajzása 1939-ben.

Köztelek. (L. évf. 1940.)

15. sz. — —: Az országos mezőgazdasági kiállítás. (1. k.) — *Westsik V.*: Megfulladhat-e az őszi vetés a hó alatt? — *Ráth J.*: A munkabéreme-lés lehetőségei.

16. sz. — —: A Hangya Szövetkezet fejlődése. — *Dr. Glaser A.*: Néhány szó a lentermesztésről. — —: Az országos mezőgazdasági kiállít-as és tenyészállatvásár. (2. k.)

17. sz. — *W. B.*: Adókönyvitéseket az árvízkárosult gazdáknak! — —: Az országos mezőgazdasági kiállítás. (3. k.) — *Dr. Reichenbach B.*: A haszonállattartás viszonylagos jövedelmezősége. (1. k.)

18. sz. — *Rohringer S.*: Árvíz után. — *Rt.*: Legkisebb munkabéreK a mezőgazdaságban. — —: Az országos mezőgazdasági kiállítás. (4. k.) — *Glaser Gy.*: Mire legyünk figyelemmel a pótnövények termesztésénél? — *Balika S.*: Gyakorlati tapasztalatok a juhászatban. — *Reichenbach B. dr.*: A haszonállattartás viszonylagos jövedelmezősége. (2. k.)

19. sz. — —: Mezőgazdasági kérdések a Felsőházban. — *b. Kulín I.*: Bendkívvüli lehetőségek a kukoricatermesztés terén. — *Dr. Reichenbach B.*: A haszonállattartás viszonylagos jövedelmezősége. (3. k.) — —: Az országos mezőgazdasági kiállítás. (5. k.)

Magyar Fapiac. (II. évf. 1940.)

15. sz. — *Szabó Ö.*: Gondok a faszénellátás körül. — —: Elkészült a magyar fatermelés statisztikája. — *Faludi Gy.*: A keretfűrészlapok kiválasztása és kezelése.

16. sz. — *stefa*: A magyar-jugoszláv faforgalom időszerű kérdései. — *László I.*: Faellátásunk problémái.

17. sz. — *Szakember*: Levél a tüzfakalkulációról. — *Breitner E.*: Szakmai színvonal.

18. sz. — —: *Teleki* földművelésügyi miniszter a kárpátaljai fatermelés fokozásáról. — —: Érdekes adatok a faipar baleseti statisztikájából.

Magyar Méh. (LXI. évf. 1940.)

5. sz. — *Dr. Samu I.*: Mitől függ a méz nádeukor tartalma? — *Széles A.*: Teljesen kiépített mülép. — *Marjay Gy.*: Hogyan lehet eredményesen úgy méhészkedni, hogy minél kevesebb legyen a befektetett tőke? — *Bázler B.*: Viaszhiányunk fedezési módjai.

Magyar Statisztikai Szemle. (XVIII. évf. 1940.)

3. sz. — *Bodó J.*: A magyar kézművesiparosság életkor szerinti megoszlása. — *Dr. Heller A.*: A munkaadó birtoknagyságának hatása az aratókeresetre és a munkásvándorlásra. — *Dr. Földváry L.*: A kárpátaljai kineztári erdők fafajmegoszlása. — *Sajóhelyi I.*: Szántóföldi és rétgazdálkodásunk főbb eredményei az 1938/39. gazdasági évben. — *Dr. P. Horváth M. br.*: A M. kir. Nemzeti és Szabadkikötő 1939. évi forgalma. — *Dr. Lázár J.*: Felsőoktatásunk, különös tekintettel a visszaesett területekre.

Magyar Vadászujság. (XL. évf. 1940.)

11. sz. — —: Egy szerény javaslat. — *Csikvándi E.*: A vadászbérek leszállításáról. — *Berényi V.*: Az idei tél a Bükkben. — *Dummel N.*: „Miért pusztul a vadállomány.” — —: Sítalpak a vadvédelem szolgálatában. — *Gy. Takách Gy.*: Szükséges-e a mérgezés vagy nem? — *Dr. Hoffmann F.*: A kutyák szopornycájáról és az ellene való védekezésről.

12. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Az új vadászati törvényalkotás problémái. — *Gy. Takách Gy.*: A magasles rendeltetése és készítése. — *Mészáros P.*: Quid nunc? — *Kontsits P.*: A vadászati ellenőrzés és a vadörzés hiánya miatt milliókat veszített az ország.

13. sz. — *Mészáros P.*: Milyen általános irányelvek jöhetnek figyelembe az eljövendő új vadászati törvény megalkotásánál? — *A. Balogh A.*: Harminc évvel ezelőtt és most. — *Ifj. Zoltán Gy.*: Ösztön vagy értelem? — *Szivák E.*: A „Hegyközségek”-ről, a vadászati tudósító urakhoz.

Mezőgazdasági Közlöny. (XIII. évf. 1940.)

4. sz. — *Kulin S.*: A mezőgazdasági üzemszervezés időszerű kérdései. — *U. Nagy A.*: Szarvasmarhaállományunk hústermelése és takarmánymérlegünk kérdése. — *K. Finály I.*: A magyar termőtalaj veszteségének mérlege a külforgalmi adatok tükrében. — *Joó G.*: A magyar mezőgazdasági munkásvédelem rendszere. — *Kardos B.*: A mezőgazdaság és az állami zárszámadások.

Nimród Vadászlap. (I. évf. 1940.)

12. sz. — *Zsindely E.*: Az 1939. évi vadászírófeák bemutatása. — *Party I.*: *Party I.*: Vaddisznókról.

13. sz. — *Fekete I.*: Névtelen hősök. — *Party I.*: Az 1940. évi tél után. — *Dr. Fencsik J.*: Süketfajdok után Kárpátalján. — *Kopár L.*: Uhuzás mű-uhuvál. — *Félix E.*: A tacsó.

Technika. (XXI. évf. 1940.)

4. sz. — *Dr. Álgay-Hubert P.*: A magyar közlekedéspolitika új feladatai. — *Dr. S. Pöschl I.*: A sztroboszkóp és a lassított filmfelvétel a technika szolgálatában. — *Steller S.*: A pozsonyeperjesi Dunaághíd próbaterhelése. — *Gosztonyi Gy.*: A pécsi Szent Bertalan plébániatemplom feltárása. — *Lux G.*: Adalékok a budavári Szt. Miklós-torony építészettörténetéhez. — *Scholz G.*: A felszálló út tárgyilagos megállapítása.

Természettudományi Közlöny. (72. köt. 1940.)

4. sz. — *Vitális I.*: A bauxit és az alumínium. — *Kieselbach Gy.*: A tengeri halak tartósítása. — *Berkes Z.*: Az 1940 március 24-i északi-fény. — *Wagner J.*: Fogságban megszeliült delfinek. — *Dr. Lukács K.*: A „fogas” hálnév használatának története. — *Dr. Windisch R.*: Kávéból gyártható alakítható anyag.

Vadászat-Halászat. (VIII. évf. 1940.)

7. sz. — *F. B.*: A vadászati törvény módosítása komoly stádiumba jutott. — *Szinte L.*: Uhuzáson.

8. sz. — *Uhu*: Két kérdés — két javaslat. — *Dr. v. Lomniczi-Lumniczer S.*: A San Remo-i galamblovó világ bajnokság.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.*

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG, 1940. 3—4. sz.

Zentgraf: Az erdeifenyő természetes felújítása Isenburg hesseni erdőhivatal kerületében. (*Kiefern naturverjüngung im hessischen Forstamt Isenburg.*) 57—71. és 102—129. old.)

Hessen országos erdőmesterének felkérésére az illetékes erdészeti kísérleti állomás beható vizsgálat tárgyává tette az isenburgi kerületben 1885 óta folyamatban lévő erdeifenyő felújításokat. Ennek során tisztázni kellett, hogy: 1. mi az oka a könnyű természetes felújulásnak, 2. hogyan fejlődik a fiatalos az anyaállomány védelme alatt, 3. értékes fűrészanyagot tud-e nevelni, 4. érték szempontjából van-e különbség a természetes és mesterséges felújítás között és végül 5. mi a felújítás leghelyesebb módja?

* A német és angol folyóiratokat *dr. Mihályi Zoltán*, a francia, olasz, spanyol és román szaklapokat *dr. Luncz Géza*, m. kir. erdőtanácsos, a szlávnyelvű irodalmat pedig *Székács Vince*, ny. miniszteri tanácsos és *Pászthy Ferenc*, ny. m. kir. főerdőtanácsos ismertetik.

A két évig tartó komoly kutatómunka számszerű eredményeit a szerző 6 táblázatban foglalta össze, amelyek minden részletre vonatkozóan kimerítő választ adnak. Maga a tanulmány iskolapéldája annak, miként kell hasonló kérdést kielégítő módon megoldani.

Mantel: A tárgyilagosság elve az erdőrendezésben. (*Der Grundsatz der Objektivität in der Forsteinrichtung.*) 71—78. old.)

Az erdőrendezés, mint alkalmazott tudomány és az erdőgazdálkodás irányítója csak akkor áll hivatása magaslatán, ha elveiben és kivitelében minél teljesebb mértékű tárgyilagosság érvényesül.

Ez a tárgyilagosság az erdő szempontjából igen magas fokú lehet, bár az erdőrendező sok részletmunkája még mindig az egyéni elbírálás függvénye. Minél megbízhatóbb adatokon épül fel a gazdasági terv és minél helytállóbbak a megállapításokból levont következtetések, annál hívebb képet adnak a valóságról és annál célszerűbb a gazdálkodás irányítása.

Az erdőbirtokos érdekeire való tekintettel azonban a tervezés nem lehet mindig szigorúan tárgyilagos; bizonytalan gazdasági helyzet a hosszabb időre való tervezést is lehetetlenné teszi.

Zeyher: A rostanyagfa és készítményei a német külkereskedelemben 1927-től 1938-ig. (*Das Faserholz und seine Erzeugnisse im deutschen Aussenhandel im Zeitraum 1927 bis 1938.*) 94—102. old.)

A nagyon érdekes közleményből megtudjuk, hogy a német cellulóz-, papír- és rostanyag-fabehozatal évi 4—6 millió m³ körül mozog, a kivitel ezzel szemben csak mintegy 2 millió m³, de ennek az értéke a behozott nyersanyagét — még az utóbbi évek gazdasági bizonytalanságában is — kétszeresen felülmulat.

Érthető tehát, hogy a német kormány nemcsak a belföldi ipar foglalkoztatása, hanem a nemesvaluta-készlet növelése céljából is a további nyersanyag-behozatal fenntartására törekszik.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN, 1940. 3—4 sz.

Haefeli és Bucher: A lavinák elleni küzdelem korszerű kutatómunkája. (*Moderne Forschung im Kampfe gegen Lawinen.*) 49—64. old. és 81—88. old.

A számunkra idegen anyag tárgyalásánál a szerzők egyforma részletességgel ismertetik a laboratóriumi vizsgálatokat és

a helyszíni felvételek módszereit, amelynek együttes eredményeként a lavinaveszély leküzdésére és megelőzésére hathatós eszközök állnak az emberiség rendelkezésére. A fejtegetéseket hat ábra és tíz fénykép világosítja meg.

Brugisser: Elegyetlen lúcosok. (Die reinen Fichtenbestände im fünften aargauischen Forstkreise.) 64—70. old.

A szerző a 30 éves szolgálati ideje alatt gyűjtött érdekes megfigyeléséről számol be, amelyek igazolják, hogy alkalmas termőhelyen az elegyetlen lúcosok is csústeljesítményt adhatnak.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1940. 4. sz.

Tschermak: Salzburg és Iberdonau birodalmi kerületek erdősegeinek természetes tenyészeti övek szerinti felosztása. (Gliederung des Waldes der Reichsgaue Salzburg und Oberdonau in natürliche Wuchsbezirke.) 73—87. old.

A lapunk f. évi III. füzetében (215. old.) ismertetett tanulmánnyal azonos alapokon felépített munka, mint az egész birodalomra kiterjedő folytatólagos leírásnak egy része.

Hauska: Rosenauer és munkája. (Joseph Rosenauer und sein Werk.) 87—99. old.)

Az 1736-ban született osztrák erdész hazája legkiválóbb műszaki tehetségei közé tartozott. Előbb mint a *Schwarzenberg* hercegi uradalom erdőtisztje, később pedig, mint hites földmérő, a maradandó alkotások egész sorát létesítette. Leesapoló, telkesítő és útépitő munkájánál is nevezetesebb vizimérnöki működése. A *Schwarzenberg*-csatorna és a bécsi úsztató klasszikus példái a körültekintő tervezésnek és célszerű kivitelnek.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1940. 27/28—35/36.

Orth: A felsőbbfokú erdészeti szakoktatás. (Die Ausbildung für den höheren Forstdienst.) 221—225. old.

A lapunk f. évi III. füzetében (226. old.) tárgyalt reformot ismerteti.

Speer: Korszerű faszállítás. (Der Holztransport im Zeitalter des modernen Verkehrs.) 237—240. és 253—257. old.

Pontos számhasonlító (statisztikai) adatok alapján mutatja be Németország faforgalmának műszaki lebonyolítását. 1937-ben

vízi-úton 5.5 millió, vasúton 41.5 millió fát szállítottak, a géperejű járművekkel továbbított famennyiségről azonban, a pontosság hazájában sincs megbízható adat. Az útpítések nagyarányú fejlődése (az I. és II. rendű közutak összes hosszúsága jelenleg már 212.000 km.) a tehergépkocsik számának óriási megnövekedését vonta maga után (1914-ben 9.000, ma pedig már 500.000 áll szolgálatban). Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a faforgalom egy része — különösen a kisebb távolságokra való szállítás — az autófuvarozásra esik.

Völker: Az ormányosbogár leküzdése. (Zur Frage der Rüsselkäferbekämpfung mit Hylarsol.) 241. old.

Hylarsol nevű folyékony védőanyaggal való permetezési kísérletek kedvező eredményeiről számol be.

JOURNAL OF FORESTRY. 1940. 4. sz.

Chisman and Schumacher: Az állomány sűrűségének megállapítása. (On the Tree-Area Ratio and Certain of Its Applications.) 311—318. old.

A sűrűségnek a körlap-összeggel, vagy a törzsek számával való kifejezése helyett egy, a mellmagassági átmérőre alapított négyzetes egyenlet alkalmazását ajánlja és módszere gyakorlati használhatóságát két példával is bebizonyítja.

Wilde és Kopitke: A csemetekerti talajok báziskieserelő képessége és a kálitrágyák alkalmazása. (Base Exchange Properties of Nursery Soils and the Application of Potash Fertilizers.) 330—333. old.

A szerző a részletesen leírt kísérletek során arra a megállapításra jutott, hogy a trágyázásnak csak akkor van meg a kívánt hatása, ha a talaj báziskieserelő képessége magasfokú és a trágyát a kimosás ellen meg tudja védeni. Vizsgálatainak eredményeként egy táblázatot közöl, amelyben a báziskieserelő képesség különböző fokára megadja a szükséges kálitrágya mennyiségét.

Huberman: A csemetenevelésről. (Studies in Raising Southern Pine Nursery Seedlings.) 341—346. old.

Az erdősítésnél gyakran sok csemete megy tönkre, aminek okául a gyakorlat rendszerint a hibás csemetenevelést jelöli meg.

A szerző beható vizsgálatai igazolják, hogy a csemeték szabdtéri boldogulásának az alapjait a *mag kezelésénél és a kedvező csírázási körülmények biztosításánál* kell megvetni.

Kienholz: A fagy mértéke az erdőben és szabad területen. (Frost Depth in Forest and Open in Connecticut.) 346—351. old.

Pontos adatok alapján rajzban is bemutatja, milyen kitűnő védelmet nyújt az erdő a talajnak a fagy ellen.

JOURNAL FORESTIER SUISSE, 1940. 1—3. sz.

Badoux: Finnország erdőgazdasági viszonyai. (Les conditions forestières de la Finlande.) 1—7. old.

A 60.000 tavat számláló ország erdősültsége a legnagyobb az egész világon: 73,5%, erdeinek összes területe 25,3 millió hektár. 3,385.000 lakosából minden egyes lélekre 740 ár (vagyis 1,3 kat. hold) erdőterület esik. A szerző a továbbiakban az erdőterületnek tulajdonjog és fanemek szerinti megoszlását, a fakészletet, az erdei termékek külkereskedelmét, az erdészeti oktatást és a tudományos kutatást ismerteti.

Hess: Svájc erdősültsége százalékokban. (Le taux de boisement de la Suisse.) 7—15. old.

Svájceban 1876 óta mintegy 26.000 hektárral gyarapodott az erdőterület. A szerző a jelenlegi helyzetet kantonok, majd vízgyűjtő medencék szerint részletezi több táblázatban és az adatokat Németország ill. Franciaország erdősültségi viszonyaival is egybeveti. A fa közgazdasági jelentőségének rohamos növekedése Svájcban is megokoltta teszi az erdőterület növelését.

E. A.: A paratölgy. (Le chêne-liège.) 15—17. old.

Csak a Földközi-tenger környékén tenyésztik. A paratölgy-erdők összes területe kerekén 2 millió hektár, az évi termelés 2,9 millió q. A hektáronkénti évi termelés 58 és 225 kg között változik. Vezet Portugália, utána következik Spanyolország, majd Algír, a francia Marokkó, Tunisz, Franciaország, Olaszország s utolsók a sorrendben Görögország és Törökország. A tanulmány a paratölgy válfajairól, termőhelyi igényeiről, a paratölgy-álmányok kezeléséről, a hántási eljárásokról s a parafát feldolgozó iparról is rövid áttekintést ad.

Gut: Gyökérbérbzésre ingerlő váladékok. (Hormones de croissance des racines.) 19—20. old.

A Hoffmann—La Roche (Bálc) gyárnak olyan vegyületet sikerült előállítania, amelyik a gyökérbérbződést nagyon elősegíti. A szerző szép eredményt ért el juharokkal, berkenyékkel, vörös-

fenyővel. A britt-columbiai egyetemen gyors gyökérképződésre bírták az *erdei és lúcfenyő, cédrus és som síma dugványait is*.

Badoux: Néhány adat Lettország erdeiről. (*Quelques données sur les forêts de la Lettonie.*) 21—22. old.

Lettország erdeinek 85%-a állami erdő. A szerző statisztikai adatokat közöl az erdő fanemenkinti megoszlásáról, a fakészletről, üzemmódokról, vadászatról, kártételekről, felújításról és a fa-kereskedelemről.

Bauer: Lengyelország erdészeti viszonyai. (*Les conditions forestières de la Pologne.*) 28—33. old.

Az 1918. és 1939. évek közötti időben az erdők területe Lengyelországban 700.000 hektárral csökkent. A szerző felsorolja ennek az okait és az 1939-beli Lengyelország erdőgazdasági statisztikáján kívül az erdészeti szakoktatást és az erdei termékek külkereskedelmét is behatóan tárgyalja.

Rieben: Tűzifa-árnyékoló táblák. (*Panneaux-abris pour les bois de feu.*) 42—44. old.

A légszáradás zavartalan elősegítése céljából a kitermelés helyszínén rakásolt tűzifa védelmére legújabban használt, deszkából összetákolt árnyékolók elkészítését s alkalmazásuk előnyeit ismerteti fényképekkel.

Rieben: A hegyvidéki erdők egyik ellensége. (*Un ennemi des forêts de montagne.*) 62—64. old.

A szerző legújabb megállapítása szerint Svájc lúcfenyveseiben az *Usnea barbata* nevű zuzmó jelentékeny károkat okoz.

KÜLÖNFÉLÉK

SZEMÉLYI HIREK.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *dr. Arany Sándor* debreceni gazdasági akadémiai rendes tanárnak, az alföldi szikes területek fásításával kapcsolatos talajtani vizsgálatok módszereinek és eredményeinek ismertetése és gyakorlati értékesítése terén kifejtett odaadó eredményes működéséért elismerését és köszönetét fejezte ki.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte *Vitézy László* m. kir. főerdőtanácsost Kaposvárról Kassára a m. kir. erdőigazgatóságához, *Szy Dénes* m. kir. főerdőtanácsost Sátoraljaújhelyről Kaposvárra és megbízta a m. kir. erdőigazgatóság főnöki teendőinek ellátásával, végül *Gerencsér István* m. kir. erdőmérnököt Kassáról Sátoraljaújhelyre és megbízta a m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter *Scherg Károly* m. kir. erdőtanácsosi címmel felruházott m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Szegedről Zalaegerszegre s megbízta a m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével. *Kőrösi János* m. kir. erdőtanácsost pedig megbízta a szegedi m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Kiss Zoltán* m. kir. erdőtanácsost Szolnokról Gödöllőre a m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóságához, *vitéz Kiss Lajos* m. kir. erdőtanácsost Zalaegerszegről Ungvárra és *Szőke Győző* m. kir. erdőtanácsost Gödöllőről Bustyaházára a m. kir. erdőigazgatóságához áthelyezte.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte *Mathis Gyula* m. kir. főerdőmérnököt Rahóról Miskolcra a m. kir. erdőigazgatóságához, továbbá *Szügyi Gyula*

m. kir. segéderdőmérnököt Trebusafejérpatakról Rahóra és megbízta az erdőgazdasági felügyeleti tiszti teendők ellátásával, végül *Bajmóczy Antal* m. kir. erdőmérnököt Rahóról Trebusafejérpatakra és megbízta a m. kir. erdőhivatal vezetésével.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Nagy Dezső* m. kir. erdőmérnököt Nyíregyházáról Ungvárra és *Takács Jenő* m. kir. segéderdőmérnököt Debrecenből Nyíregyházára a m. kir. erdőfelügyelőségekhez áthelyezte.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter *Rónay Géza* m. kir. erdőmérnököt az ungvári m. kir. erdőigazgatóságához osztotta be szolgálattételre, *Bél Sándor*, m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig áthelyezte Ungvárról Nagybereznára és megbízta a m. kir. erdőhivatal vezetésével.

*

A m. kir. honvédelmi miniszter *Horváth János* m. kir. honvéd főerdőmérnököt, a m. kir. ösküi honvéd erdőmérnöki hivatal vezetőjét véglegesen megbízta a m. kir. királyszállási honvéd erdőigazgatóság vezetésével.

JÓLESŐ ELISMERÉS.

Az „*Új Magyarország*“ f. évi május hó 9-én megjelent 103. száma az alábbi, szószerint átvett közleményt hozta:

„A magyar erdész dicsérete az a beszámoló, amelyet *vitéz Teleki Mihály gróf*, földművelésügyi miniszter, kárpátaljai tanulmányútról visszatérve, a lapokhoz eljuttatott. A magyar erdőmérnöki kar már a háború előtti időkben, a régi Magyarországon is, mindig *legkülönb katonája, legképzettebb, legmegbízhatóbb, legszociálisabb küldöttje volt a magyar államhatalomnak, a szent-istváni állameszmének* a nemzetiséglakta végeken.

Ügylátszik, az a hús esztendő, amikor érdeink nagy részét elvesztettük s a régi nagy kárpáti erdőrengetegek csak álmaiban éltek a magyar erdésznek, *nem törték meg ennek a nagyszerű karnak hivatástudatát, nem juttatták hanyatlásba képzettségét.* A magyar földművelésügyi miniszter beszámolója a kárpátaljai erdőgazdálkodás új rendszeréről legalább is azt igazolja, hogy a csehek hanyag és pazarló erdőgazdálkodása után lelkiismeretesebb, alaposabb, gazdaságosabb fakitermelés, gazdaságosabb üzemi munka kezdődik a Kárpátalja területén visszaállított három magyar erdőigazgatóságnál.

Kárpátalján ma nincs munkanélküliség, jelenti *Teleki Mihály gróf*, sőt Bustyaházán nyolcszáz munkás hiányzik. A munkabérek kielégítők, sőt magasabbak jóval, mint az anyaországi napibér. A magyar erdész azonban nem tekinti a rutén munkást egyszerű szerződő félnek, egyszerű munkakizsákmányolásra szolgáló gazdasági alannak, mint a cseh erdőüzemek. A kárpátaljai ruténiség, sajnos, munkabérének egy tekintélyes részét ma is alkoholra költi, a máramarosi, beregi, ungi rutén favágó és erdei munkás ma is keresetének egyrészét a pálinkás zsidó zsebébe vándoroltatja. A cseheknek, akik Kárpátalja lakosságát faji szétbontásra ítélték, talán megfelelt ez a rendszer. A magyar erdőmérnöki kar elhatározta, hogy új munkásjavalmazási módot vezet be, meg-honosítja a munkásának részben természetbeni, főleg élelmi-szerrel való fizetését. A magyar állam súlyos viszonyok közepette is emelni akarja rutén munkástestvéreinek életnívóját, és *ezt aligha bizhatná megfelelőbb kezekre, mint a Kárpátaljára került magyar erdőmérnöki karra.*"

Ezeket a sorokat azért örökítjük meg teljes terjedelmükben, mert a napisajtó igen ritkán ír karunk munkájáról, mintha a világon sem volnánk.

Az elmúlt 20 év alatt, igaz, alig lehetett erdészetről beszélni Magyarországon, de az is tagadhatatlan, hogy egyetlen szakma sem feledkezett meg hivatásának a *köztudattal szemben fennálló kötelezettségéről* annyira, mint mi.

Most egy pillanatra megakadt a szeme a közömbös ujság-olvasónak a földművelésügyi miniszter nyilatkozatán és észre kellett vennie, hogy erdőmérnökök is vannak az országban.

Rajtunk áll, hogy a megismerés megértéssé, őszinte és tevékeny megbecsüléssé érlelődjék minden magyar polgár lelkében.

Vitéz gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter úrnak mélységes halával köszönjük elismerő szavait, amelyek mögött a helyszínen szerzett tapasztalatok meggyőző erejét látjuk.

Adja Isten, hogy a magyar erdészetnek minél több és szélesebbkörű alkalma legyen bebizonyíthatni, *mennyire méltó a dícséretre!*

HIREK A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉS-EGYLETBŐL

A legrégebb magyar műszaki testület április hó 16-án és 17-én tartotta ez évi rendes közgyűlését, mint rendszeren, igen élénk érdeklődés mellett. Az ipariügyi minisztert, akit régi baráti kapcsolatok fűznek az egylethez, *vitéz Szakvály Emil* osztályfőnök képviselte.

A közgyűlés első napján *Modrovich Ferenc* egyetemi ny. r. tanár tartott előadást „A magyar erdőgazdaság műszaki feladatai“ címen, amely a mérnöktársadalom többi ágazatának adott sikerült vázlatot karunk feladatkörének sokoldalúságáról.

A második napon *Pap Ferenc* elnök megnyitója után *dr. Ruzitska Lajos* könyvtáros a könyvtár feljesztését, *Schulek János* igazgató pedig az Egylet anyagi ügyeit ismertette.

Ezután a pályázatok eredményeinek és a jutalmak odaítélésének a kihirdetése következett. A főtitkár első helyen az egyleti aranyérem kiadása tárgyában tett indítványt ismertette és a közgyűlés lelkes tapssal vette tudomásul, hogy a műszaki világnak erre a legnagyobb kitüntetésére a bíráló bizottság néhai *Kaán Károly* ny. államtitkár, kartársunk: „Alföldi kérdések“ c. nagyszabású művét tartotta érdemesnek.

A kitüntetésről, amely szakunknak is nagy büszkesége, lapunk elején külön is megemlékeztünk.

A megejtett tisztujítás során az Egylet elnökké *Bíró Zoltán* erdőmérnököt, a Felsőház tagját, az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetőjét, alelnökké *Lux Ernő* Máv. igazgatót, háznaggyá pedig *Hock István* fővárosi mérnököt választotta meg.

Bíró Zoltán elnöki megnyitójáról — érthető okokból — nehéz írunk. Tapasztalatokban gazdag multtal a háta mögött és a jelen eseményeinek biztos megítélésével világított rá azokra a feladatokra, amelyek a magyar mérnöktársadalmat a mostani sorsdöntő órákban kötelezik.

Az anyaggal és idővel sokkal észszerűbben kell gazdálkodnunk, — fejtegette — ha a nemzetek versenyében nem akarunk alulmaradni. Ki kell hoznunk a magyar földből mindazt, amit közös akarattal, megfeszített munkával ki lehet hozni, hogy a szükségletnek minél nagyobb területét tudjuk ellátni. *Csak az áll biztos alapokon, amit idebent magunk tudunk előállítani*, ezért a mérnöki tevékenység és a tudományos kutatás legfőbb feladata a nyersanyagok megfelelő feltárása és takarékos hasznosítása.

Alapvető reformokat kíván azonban pénzgazdálkodásunk is: a tőke mozgósításánál az államhatalomnak a köz érdekében döntő befolyást kell biztosítani. A magyar mérnökségnek az eddigiek-nél is nehezebb harcokra és súlyosabb áldozatokra kell felkészülnie, de nincs oka reménytelennek látni a jövőjét, ha minden tagját áthatja a kari összetartás és céltudatos munka érzése.

A remekbeformált és megragadó szónoki készséggel elmondott beszéd igen mély benyomást tett a hallgatóságra és meggyőződésünk szerint az Egylet történetének legnevezetesebb napjai egyikévé avatta az április 17-i közgyűlést.

Úgy érezzük, mulasztást követnénk el, ha ezt lapunk olvasói előtt elhallgatnók.

A közgyűlést követő vacsorán az ünnepi beszédet, — a *Hollán*-serleggel a kezében — *Pap Ferenc* lelépő elnök mondotta. Emlékezése tárgyául magának *Hollán Ernő*-nek, a Magyar Mérnök és Építész-Egylet első nagynevű elnökének az életét választotta, amely intő például szolgál arra, hogy a *vezetőszererepre* hivatott személyek alkalmas kiválasztása és munkájuk zavartalanlansága milyen hathatósan szolgálja a közösség javát.

Az Egylet ujjonnan alakult **erdőmérnöki szakosztálya** f. hó 10-én tartotta első ülését, amelyen megjelent *Nuszer János* földművelésügyi államtitkár is.

Czillinger János elnöki megnyitójában azokat a kötelezettségeket hangsúlyozta, amelyek a magyar erdészeket a mérnöktársadalom összességével szemben terhelik és megvilágította a közös munka, a baráti kapcsolatok várható eredményeit is.

Az est előadója *Molcsány Gábor* min. tanácsos volt. Magyarország erdőgazdaságáról adott kitűnően összefoglalt, hatásos vetítőképekkel kísért, pontos áttekintést a mintegy 100 főnyi hallgatóságnak, amelynek soraiban a hazai mérnöktársadalom számos kiválósága foglalt helyet.

Nekünk, szakbelieknek is jóleső érzés volt hallani a bátor szavakat, amelyekben az előadó nyíltan hitet tett az erdőmérnöki kar csorbitatlan hivatástudata és munkájának országos fontossága mellett.

Hogy Trianon után milyen rettenetes nehézségekkel kellett megküzdenünk, azt még a kívülállók is tudják. De hogy Kárpát-alja visszatérése még nem szüntette meg az ország faellátásának minden gondját, arról — úgy látszik — még mindig nem győződött meg eléggé a nagyközönség.

Ezért tartanók igen fontosnak, hogy *Molcsány Gábor* szavai az ország minden részébe eljussanak és tiszta képet adjanak a helyzetről. Kárpátalján — minden erdőkincse mellett is — még igen sok a megoldásra váró feladat; az idegen uralom kizsákmányoló politikájának a nyomait nem lehet egykönnyen eltüntetni és az annyira szükséges feltárások is csak óriási munkával és nagy anyagi áldozatokkal valósíthatók meg.

Viharos tetszéssel üdvözölte a hallgatóság az előadónak az alföldfásítás további folytatása érdekében tett határozott nyilatkozatát: hogy t. i. *halálos bűnnek tartaná a munka ütemének csak kis mértékű csökkentését is*. A szűklátókörű garasoskodás a múltban egyszer már végzetes mulasztáshoz vezetett, mert nagyszabású erdőtelepítések lehetőségétől fosztotta meg ezt az orszá-

got és ezzel olyan befektetéstől, amelynek a gyümölcse ma fagazdaságunk jelentékeny segítsége lehetne.

Külön is meg kell köszönnünk az erdészeti főosztály főnökének, hogy emberfeletti hivatalos munkája mellett olyan példátadó módon talált időt előadásához.

Nemesak megnyugvás volt számunkra, amit mondott, hanem biztató jel is, hogy szakunknak a magyar mérnöki társadalomba való tevékeny bekapcsolódásához megtörtént az első komoly lépés és helyünket valóban megfelelő munkával tudjuk biztosítani a műszaki testületek körében.

A nagysikerű előadást baráti vacsora követte.

A II. ERDŐMÉRNÖK TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM.

Amint lapunk legutóbbi számában is jeleztük, egyesületünk az idén folytatja a két évvel ezelőtt megkezdett munkát és megrendezi a II. továbbképző tanfolyamot.

Az elmúlt hetekben elvégeztük a szükséges előkészületeket és sikerült a teljes tananyagot is összeállítanunk.

Az előadók névsorát és az előadások címét az alábbiakban közöljük:

Dr. Ajtai Sándor m. kir. főerdőtanácsos, Budapest: „*Büntető-jogrendszerünk és az erdei kihágások*“.

Ajtay Viktor m. kir. erdőtanácsos, Kaposvár: „*Tőke-, növedék- és jövedelemgazdálkodás a természetes vágássorrendszám alapján*“.

Bencze Pál hgi erdőmester, Lenti: „*A fontosabb talajalkotó elemek vizsgálatának gyakorlati bemutatása*“.

Biró Zoltán ny. miniszteri tanácsos, felsőházi tag, Budapest: „*Hivatásunk*“.

Dr. vitéz Bokor Rezső egyetemi m. tanár, Sopron: „*Fából készült műanyagok*“ (2 óra)

Dr. vitéz Botvay Károly m. kir. erdőmérnök, Sopron: „*A talaj vízgazdálkodása, mint ozmózisos folyamat*“.

Breuer György igazgató, Sopron—Brembergbánya: „*Ragadozó madaraink szerepe mai vadgazdaságunkban*“.

Farkas Jenő urad. főerdőmérnök, Réde: „*A magyar erdőgazdaság időszerű kérdései*“ (2 óra).

Fodor Gyula m. kir. főerdőmérnök, Szeged-Királyhalom: „*Sivár homokok eredményes erdősitése*“.

Dr. Greguss Pál egyetemi m. tanár, Szeged: „*Erdei fáink szövettani meghatározásának gyakorlati módszerei*“.

Dr. Győrfi János egyetemi tanársegéd, Sopron: „*A fürkészdarazsak és erdészeti jelentőségük*“.

Dr. Haracsi Lajos m. kir. erdőmérnök, Sopron: „*A gombák szerepe az erdőben*“. (2 óra)

Kampü Iván erdőmester, Rahó: „*Kárpátalja erdőgazdasága az idegen uralom alatt*“. (2 óra)

Lesenyi Ferenc egyetemi ny. r. tanár, Sopron: „*A felsőbb erdészeti szakoktatás elméleti és gyakorlati szempontjai*“. (2 óra)

Dr. Magyar János m. kir. erdőmérnökgyak., Sopron: „*A fa-állomány termőhelyi minőségének jellemzése*“.

Modrovich Ferenc egyetemi ny. r. tanár, Sopron: „*Fejezetek az útépités köréből*“. (2 óra)

Niedermann Árpád hgi erdőmester, Bánokszentgyörgy: „*A vadhívókról*“.

Prüger Henrik m. kir. erdőmérnök, Rozsnyó: „*Korszerű pénznapló*“.

Roth Gyula egyetemi ny. r. tanár, Sopron: „*Az állomány-ápolásról*“.

Sébor János egyetemi ny. r. tanár, Sopron: „*Az erdőgazdasági birtokhatárok megjelölése, fenntartása és helyesbítése*“. (2 óra)

vitész Simonkay Gyula m. kir. főerdőtanácsos, Budapest: „*A kincstári erdőgazdaság mai helyzete és jövőbeli feladatai*“. (2 óra)

Szántó István hgi erdőmester, Tamási: „*Éghajlati párhuzamok*“.

Szederjei Akos m. kir. erdőmérnökgyak., Alsósztnevér: „*Gyakorlati kormeghatározás az elejtett vadnál*“.

Szy Géza hgi erdőmester, Dombóvár: „*Faragottfa-termelés*“.

Thiringer János erdőmérnök, Körmend: „*Az erdészeti magvak kezelése, raktározása, minősége és kereskedelmi szokványai*“.

Zólmay Imre kir. közalapítványi s. erdőmérnök, Budapest:

„*A kanadainyár törzsalakja*“.

Zsombory Ignác m. kir. főerdőtanácsos, Budapest: „*A faellátási rendeletek útvesztőjében*“.

A tanfolyamot valószínűleg a július hó 27-től augusztus hó 3-ig terjedő időben tartjuk meg; a végleges órarendet lapunk legközelebbi füzetében közöljük.

Gondoskodunk arról is, hogy a gyakorlatból külön bejelentett kérdések megvitatására megfelelő idő álljon rendelkezésre.

Nagy örömmel üdvözljük természetesen az esetleges hozzászólásokat is; ezeknek, valamint a lakásigényléseknek a bejelentésére ugyanesak a lapunk júniusi füzetéhez mellékelendő válaszlevelezőlapok szolgálnak.

Az elszállásolás és ellátás lebonyolítását Sopron város idegenforgalmi hivatala volt szíves vállalni. A tanfolyamon résztvevők

mérsékelt díjazás ellenében kényelmes lakást és kitűnő ellátást kapnak az erdők ölen fekvő, ősi kultúrájú Sopronban, ahol testetleket üdítő szórakozásokra is bőséges alkalom nyílik.

A Soproni Nyári Egyetem előadásai augusztus hó 1-én kezdődnek; azok tehát, akik tanfolyamunk befejezése után még néhány napot Sopronban töltenek, a szűkebb szakmájukon kívülálló tudományágakban is gyarapíthatják ismereteiket.

Lapzártakor örvendetes hír jutott el hozzánk.

Vitéz gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter úr O Nagyméltósága — az erdészet közgazdasági fontosságának teljes átértésében — egyesületünk kérelmére készséggel kilátásba helyezte, hogy személyesen nyitja meg a II. Erdőmérnök Továbbképző Tanfolyamot.

Úgy érezzük, ez a tény önmagában is elegendő bizonyíték, milyen nagy súlyt helyez a magyar erdők legfőbb öre arra, hogy erdőmérnökeinek felkészültsége megfeleljen a korszerűség követelményeinek és az idegen uralom alól felszabadult kartársaink is maradéktalanul bekapcsolódjanak szakunk szellemi életébe.

Az Erdőbirtokos Urakhoz lapunk vezetőhelyén külön kérelemmel fordultunk a tanfolyam támogatása ügyében; meggyőződésünk, hogy ugyanolyan megértésre találunk, mint két év előtt.

A magyar erdőmérnöki karnak, véleményünk szerint, nem szükséges magyaráznunk, milyen nagy érdeke fűződik tudása elmélyítéséhez, különösen a mai sorsdöntő időkben.

Bizonyosra vesszük, hogy tanfolyamunk látogatóinak száma — a magyar erdők örvendetes gyarapodásának megfelelően — jóval felülmulja az első tanfolyamét.

UTÓLAGOS ADOMÁNYOK A SELMECI MAGYAR HÁZRA.

Kedves kötelességünknek teszünk eleget, amikor külön is nyugtázzuk, hogy *Niederman Árpád* hgi erdőmester (Bánokszentgyörgy), írói tiszteletdíját, azaz 18 pengőt ajánlott fel a nemes célra, a *Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete* pedig közgyűlési határozat alapján további 50 pengőt juttatott el hozzánk, hogy ezzel is kifejezést adjon minden magyar megmozdulás iránti áldozatos készségének.

FÜRESZMESTERKÉPZŐ TANFOLYAM.

Egyelőre persze ilyen is csak Németországban van.

De szükségesnek tartjuk, hogy megemlékezzünk róla, mert remélni merjük, hogy a jó példa előbb-utóbb mégis csak követőkre fog találni itthon is.

A február 11-től március 9-ig tartó, kitünően megszervezett tanfolyam a fűrésziparáról ismert Rauscha nevű kis városba gyűjtötte össze azokat a szakmunkásokat, akik éppen a tanfolyam elvégzését és az előírt vizsgák sikeres letételét igazoló bizonyítvány alapján nyertek, mint elsők, hivatalosan is elismert *képesítést*, nagyobb fűrészüzemek vezetésére.

Kár, hogy helyszűke miatt a négy hétre terjedő tanulmányi idő teljes programját nem közölhetjük. De ki kell emelnünk, hogy a kiképzés katonás keretben, szigorúan megszabott munkas napirend mellett történt, az érdekképviselői szervek (*Deutsche Arbeitsfront* = *D. A. F.*) ellenőrzése alatt.

Az elméleti oktatás nemcsak a szorosabban vett fűrészüzemmel kapcsolatos tudnivalókat ölelte fel a rönkök kezelésétől a szerszámok karbantartásáig, hanem kiterjeszkedett célszerűen összefoglalt fejezetekre az erdőgazdaság, munkatudomány, egészségtan, könyvvitel, szociológia, sőt lélektan köréből is. *Janasch* professzornak „Emberismeret és az emberekkel való bánásmód” c. előadása a tanfolyam egyik legnagyobb érdeklődéssel fogadott tárgya volt.

Hol vagyunk mi mindettől . . . ?

Felhívás. Felkérem azokat a t. szaktársaimat, akik a f. hó 21–26-án, az *erdőmérnökök* részére tartandó „*manrézai*” lelkigyakorlaton részt vesznek, szíveskedjenek a részükre megküldött választavelezőlapot lehetőleg postafordultával az alulírotnak viszaküldeni.

Czillinger János

(Budapest, IV., Apponyi-tér 1.)

A rend kedvéért!

Nagyon kérjük t. olvasóinkat, szíveskedjenek a magyar erdőtisztikar tagjainak **név-, cím-, rang- és lakásváltozását** nekünk minden alkalommal bejelenteni, *hogy mindenkinek megad hassuk, ami őt megilleti.*

Az „Erdészeti Lapok” esetleg elveszett példányainak a **pótlását** is csak akkor vállalhatjuk, ha t. tagtársaink és előfizetőink **cím- és lakásváltozásukat** velünk idejében közlik.

Kérjük azonban, hogy a **pótlás iránti igényüket** az illető füzet megjelenése után **két héten belül** szíveskedjenek bejelenteni, mert később nem áll módunkban a kért füzeteket díjtalanul megküldeni.

Az „Erdészeti Lapok“ 1940. évi V. füzetének H I R D E T É S E I.

**A lap irányával nem ellenkező hirdetésekét mér-
sékelt díjszabás mellett közlünk.**

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) borgis betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 30 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egy egész oldal ára 48 P.) Táblázatos és borgis betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetéseket másfélszeres egységárral számítunk. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

A támpéldány ára füzetenként 2 P.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

S I L V A

Erdőgazdasági Vállalat k. f. t. Körmend

Erdeimag-nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, telefon 52 ● Fióktelep: Zalaegerszeg, telefon 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy- és csermakkot**, mindennemű **erdészeti és gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket, díszfenyőket, dísz- és sorfákat, díszcserjéket, rózsákat, gyümölcsvadoncokat és gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

Ügyv. igazgató: **Thiringer János** okl. erdőmérnök, a cég beltagja.

W

*Mindenféle tűzifát, szer-
fát, valamint tüzi- és szer-
fatermelést a legelőnyö-
sebb egységeken minden
mennyiségben vásárolunk*

inter Hermann Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

ERDEI-, FEKETE-, LUC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban kész-
pénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk.

„UNA“ Faértékesítő rt., Budapest V, Nádor-utca 21

Telefon: 129—451* szám alá

**AZ ERDŐÜZEMI FAIPARI
ÉS FAKERESKEDELMI R. T.**

**BUDAPESTI. V. VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 32
TÁVBESZÉLŐ: 127-340 ÉS 110-000**

*Vásárol erdőket és
fakitermeléseket.*

*Vásároléleladmin-
denféle tűzifát és
szerfát legelőnyö-
sebb áron.*

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A Hercegszántói Uradalmak Központi Gazdasági Hivatala a marótpusztai erdőgazdálkodás üresedésében levő **segéd-erdőmérnöki** állásra pályázatot hirdet.

A pályázatot a fenti címre, Esztergomba kell küldeni. Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Fizetési feltételek megegyezését szerint.

Esztergom, 1940. április 20-án.

Központi Hivatal.

Azonnali belépésre keresünk egy az erdőgazdaság minden ágában és üzemterv-készítésben jártas középkorú okleveles **erdőmérnököt**, több évi gyakorlattal. A kérvényeket a fizetési igények megjelölésével *gróf Meran Fülöp* úr Önértékeléséhez, Csákvár, Fejér m. kell intézni. Uradalmi erdőhivatal.

Szakvizsgázott **erdőőr**t keresünk. Az ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, amelyeket nem küldünk vissza, a fizetési igény megjelölésével *Turai Uradalom*, Budapest, V., Nádor-u. 17. címre küldendők.

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34.

Telefon:

155-641

Sürgőny cím:

KEINERMAG BUDAPEST

(Keresztény cég)

AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot, fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerrát, fűrészfűrészanyagot.

57 éves, ép, egészséges, teljes munkaképességgel bíró, az erdészet minden ágában jártas, 23 évi gyakorlattal rendelkező, róm. kath. vallású okl. **erdőmérnök** vagyok. Erdőgondnoki vagy erdőrendezői állást keresek. Jelenleg magánmérnöki irodám van Nagylétán (Bihar vm.). *Faulwetter Ignác*, a Budapesti Mérnöki Kamara tagja.

Bükk- és tölgytermelésben, értékesítésben jártas **erdőmérnök** több évi gyakorlattal állását változtatná vagy fűrészalapításban tőkéhez szaktudásával társulna. Az ajánlatokat „Üzemvezető” jelígre kéri a kiadóhivatalba.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. királyszállási honvéd erdőigazgatóság pályázatot hirdet, a honvéd erdőigazgatóságnál azonnali betöltésre kerülő 1 (Egy) **erdőgazdasági tisztviselői** helyre.

Feltételek:

1. erdőmérnöki oklevél és államvizsga,
2. tartalékos tiszti képesítés.
3. egészséges, ép testalkat, hadiszolgálatra való alkalmasság (háborúban keletkezett törődöttség nem akadály, ha az egyébként a hivatás betöltését nem gátolja), ez honvéd orvosi bizonyítvánnyal igazolandó,
4. a magyar nyelv tökéletes bírása szóban és írásban,
5. be nem töltött 30-ik életév,
6. kifogástalan egyéniség erkölcsi, társadalmi és hazafias szempontokból, rendezett anyagi viszonyok, amit az illetékes polgári közigazgatási hatóság által e célból kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal kell igazolni,
7. nőtlenség,
8. tiszta keresztény származás igazolása nagyszülőkig bezárólag.

A végleges felvételt megelőzőleg 1 (Egy) évi próbaszolgálat kötelező, zászlósi illetményekkel. A próbaszolgálat sikeres eltöltése után történik meg a végleges felvétel az erdőgazdasági tisztviselők állományába.

A pályázatokat a m. kir. királyszállási honvéd erdőigazgatósághoz (Várpalota) folyó évi június hó 1-éig kell benyújtani. További felvilágosításokat az erdőigazgatóság nyújt.

Várpalota, 1940 május 8.

M. kir. királyszállási
honvéd erdőigazgatóság.

ELVESZETT ERDŐ. ÉS VADŐRI BIZONYÍTVÁNY.

Közhírré teszem, hogy *Tőke István János* uradalmi vadász, felsőszázberek-i lakos részére, aki Jász-Nagykun-Szolnok-vármegye Besenyszög községben, 1915. évben született, az 1934. év augusztus hó 16-án kiadott 415. számú erdő- és vadőri bizonyítványát elvesztette, helyébe az 1940. évi 1023. számú, az eredetivel egyenlő értékű hivatalos másodlatot adtam ki.

Esztergom, 1940. évi április hó 26-án.

A szakiskola igazgatója:

Agfalvi s. k.,

m. kir. erdőtanácsos.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

II. o. altiszti és kisegítő szolgai állásokra.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál a normálstátus keretében üresedésben levő és a város polgármestere által kinevezés útján betöltendő

két erdőőri,

egy lovaskézbesítői,

egy ideiglenes hivatalszolgai,

két helypénzszedői,

egy piacellenőri, s

egy útkaparói állásra, valamint a pályázati hirdetmény kiírása után esetleg megüresedő olyan altiszti és vele egy tekintet alá eső állásokra, melyek az 1938:IV. t.-c. hatálya alá esnek, pályázatot hirdetek. Az állások közül az erdőőri és a lovaskézbesítői állásnak az állami II. o. altiszti, a többi állásnak pedig az állami kisegítő szolgai a mindenkori javadalmazása; ezeket az illetményeket a mindenkori kormányhatósági jóváhagyást nyert közgyűlési határozatok szabályozzák. Az erdőőröket ezenkívül a 317/1936. b.kgy. sz. határozattal részletezett földhasználat, továbbá természetbeni tűzifajárandóság és jószágértékesítési jog.

A meghirdetett állások közül az 1938:IV. t.-c. 6. §. 4. bekezdése, illetve a 401.390/1938. H. M. sz. körrendelet alapján az első harmadba igényjogosultsági igazolványosok részére a két erdőőri, egy lovaskézbesítői, egy ideiglenes hivatalszolgai állást, a második harmadba tartozó fenntartott állásokként hadirokkanatok, vitézek és tűzharcosok számára pedig a két helypénzszedői egy piacellenőri, és az egy útkaparói állást jelölöm ki.

Az erdőőri állásokra vonatkozóan az 1935:IV. t.-c. 48. §-a szerinti képesítés igazolása feltétlenül szükséges.

A pályázati kérvényeket Debrecen sz. kir. város Polgármesteréhez címezve és az alább részletezett okmányokkal ellátva, szabályszerűen felbélyegezve, legkésőbb 1940. évi május hó 20. napjának déli 12 órájáig: az erdőőri állásokra vonatkozóan a debreceni m. kir. erdőigazgatósághoz közvetlenül (Debrecen, Széchenyi-u. 39.), míg a többi állásokra a városi közigazgatási iktatóhivatal (Városháza, földszint 5. sz.) kell beadni.

Elkésletten beadott, vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvényeket figyelembe nem veszek.

Az állások kinevezés után azonnal elfoglalandók. Az állásokra kinevezendő egyének alkalmaztatása ideiglenes, egy évi megfelelő szolgálat után azonban a II. o. altiszti illetménnyel ellátott állásokra kinevezettek véglegesítésre tarthatnak számot, mellyel kapcsolatban nyugdíjjogosultságot nyernek. A kisegítő szolgai illetménnyel ellátott állások ideiglenes jellegűek.

A pályázati kérvényekhez a következő okmányok csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat, nős pályázóknál házassági anyakönyvi kivonat is,

2. iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány,

3. az erdőőri állásokra pályázóknál az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában megjelölt képesítést igazoló bizonyítvány,

4. hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó a megpályázott állásokkal egybekötött szolgálat ellátására alkalmas,

5. magyar állampolgárságot igazoló bizonyítvány, illetőleg illetőségi bizonyítvány,

6. erkölcsi bizonyítvány, mely egy évnél nem régebbi keletű és a folyamodónak a kommunizmus alatti magatartását is igazolja.

7. az 1931:III. t.-c. alapján kiadott igényjogosultsági, továbbá hadirokkantsági, vitézi és tűzharcosi igazolványok, végül

8. annak igazolása, hogy a pályázó nem esik az 1939:IV. t.-c. hatálya alá. Ezekén kívül csatolni kell a kérvényhez egy rövid életrajzi leírást, amelyben összefoglalóan közlendők a pályázó személyi adatai, iskolai végzettsége, családi állapota, gyermekei száma, háborús szolgálata, foglalkozása, eddigi közszolgálata s egyéb, a pályázóra vonatkozó fontosabb adat.

Azok, akik jelenleg Debrecen sz. kir. város szolgálatában állanak és szervezett állást töltenek be, a pályázati kérvényeket bélyegmentesen adhatják be és az okmányok közül az 1., 2., 4., 5., 6. pont alatt felsorolt okmányok csatolását mellőzhetik.

Debrecen, 1940 április 23.

Polgármester.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A m. kir. külügyminisztérium 1940/41. évi tüzelőanyagának biztosítására nyilvános árlejtést ír ki. Szállítandó **15 vasúti kocsi-rakomány hazai származású, 2 éves vágású aprított tölgy- és bükkfa**, valamint 18 vagon, cserépkályhákban való fűtésre alkalmas tojásbrikett. Közelebbi adatok, valamint a szállítási feltételek a minisztérium főigazgatói irodájában (I., Dísz-tér 2. IV. em. 144. ajtó) szerezhetők be.

A benyújtás határideje *1940. évi június 15.*

Körülbelül 300 hold **erdő**, igen jó és szép erdőtalaj, vaddús vidéken, eladó. Cím a kiadóban.

MEGVÉTELRE keressük az alant felsorolt folyóiratok egyes **füzeit**, **illetőleg köteteit**:

Aquila I—V. évfolyamait (1894—1898).

Erdészeti Kísérletek XX. (1918) teljes évfolyamát egy, és 3—4. füzeit két példányban.

Erdészeti Lapok X. évfolyamát (1871) két példányban.

Erdészeti Ujság IX. évfolyamát (1904/1905).

Erdészeti Zsebnaptár I—III. (1881—1883.) és XXXVI—XXXVIII. (1917—1919.) évfolyamait.

Kárpáti Vadász IV. évfolyamának (1930) 9., 15., 19. és 23. füzeit, V. évfolyamának (1931) 6. füzetét,

VI. évfolyamának (1932) 18. és 22—24. füzeit.

Kísérletügyi Közlemények I—XVI. (1898—1913), XXII. (1918) és XXVIII. (1925) évfolyamait.

Nimród IV. évfolyamát (1916).

Természettudományi Közlöny XLVIII. évfolyamát (1916).

Vadászat I. évfolyamát (1918),

VII. évfolyamának (1924) 15., 18. és 21. füzeit.

VIII. évfolyamának (1925) 2. és 23—24. füzeit.

Vadászat és Allatvilág I—VIII. (1899—1906); X. (1908); XII. (1910) és XVII—XVIII. (1916—1917) évfolyamait.

Vadászlap I—XVIII. évfolyamait (1880—1897).

Vadászat (Halászat, Weekend, Turisztika) I—II. évfolyamait (1933—1934).

Vízügyi Közlemények IX. évfolyamát és az V. évfolyam (1915) 4. füzetét.

Országos Erdészeti Egyesület.

Az „Erdészeti Lapok“ 1940. évi V. füzetének a tartalma:

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Kérelem az Erdőbirtokos Urakhoz	317
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesületnek 1940. évi július hó 3-án Kassán, a Vármegyeháza közgyűléstermében tartandó rendes közgyűlésére	319
A közgyűlés napirendje	320
Aranyérmet nyert Kaán Károly utolsó munkája	325
Szeless István: Néhány állományalakunk gyéritési adatai. — (<i>Durch- forstungsergebnisse aus einigen Bestandetypen. — Données sur l'éclaircie d'un certain nombre de types de nos peuplements — Thinning Figures of Some Stand Types.</i>)	326
Hivatalos közlemények. — (<i>Amtliche Mitteilungen. — Communica- tions officielles. — Official communications.</i>)	
A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.508/1940. sz. rendelete az 1939/40. évi téli termelési határidőnek újabb meghosszabbí- tása tárgyában	336
Kivonat a m. kir. minisztériumnak az általános forgalmi adó (adóválság), az értékpapírforgalmi adó és a fényüzési for- galmi adó kulcsainak felemelése tárgyában kiadott 3300/1940. M. E. számú rendeletéből	337
Irodalom. — (<i>Literatur. — Bibliographie. — Reviews.</i>)	
Förster Rezső: A tűzvész megelőzése vegyianyagokkal a lég- oltalomban (M.)	339
Hazai folyóiratok	339
Külföldi lapszemle	342
Különfélék. — (<i>Verschiedenes. — Divers. — Notes.</i>)	
Személyi hírek	348
Jóleső elismerés	349
Hírek a Magyar Mérnök- és Építész Egyletből	350
A II. Erdőmérnök Továbbképző Tanfolyam	353
Utólagos adományok a „Selmeczi Magyar Ház“-ra	355
Fűrészmesterképző tanfolyam	355
Felhívás. (<i>Czillinger János.</i>)	356
A rend kedvéért!	356
Hirdetések. — (<i>Anzeigen. — Annonces. — Advertisement.</i>)	357
Mellékletek. — (<i>Beilagen. — Suppléments. — Supplements.</i>)	
A kassai közgyűlés ellátási módozatai és költségei. Jelentkezési lap a kassai közgyűlésre. Dr. Trauer Ervin: „Erdőgazdasági alapismeretek“ c. könyvének a hirdetése.	